

12

Duhovno
Zivljenje

la vida espiritual

*V zasneženem decembru hodijo v Sloveniji k zornicam.
Sredi zime je tudi božič — praznik rojstva Našega Gospoda.*

Slovenci na kongresu „Cerkve v stiski“

Od 6. do 10. oktobra je bil v Nemčiji v mestu Koenigsteinu, 22 km od Frankfurta, XV. kongres „Cerkve v stiski“.

Kongresa se je udeležilo okrog 500 zastopnikov 35 narodov. Slovencev je bilo 19, večinoma izseljenski dušni pastirji in nekaj laikov. Med udeleženci je bil tudi msgr. Anton Orehar, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini.

Téma letošnjega kongresa je bila „Gre za človeka“. Vsako jutro je bilo najprej somaševanje. Prvi dan je maševal msgr. Jansen, škof iz Hildesheima, drugi dan litvanski škof msgr. Brazys, v nedeljo pa ukrajinski škofje msgr. Kornulyak, msgr. Shomordiuk in msgr. Roberecky. Po sv. maši pa so bila predavanja: univerzitetni profesor prelat dr. Flechenstein je govoril: „Človek v svobodnem svetu, njegove prednosti in dolžnosti“. Prof. dr. Roth je govoril: „Človek v komunističnem svetu“. P. Viljem Kesting SVD o: „Bog je ustvaril človeka“. Dr. Drimmel, dunajski podžupan in bivši prosvetni minister, pa o temi: „Kakšen naj bo človek, da bo pomagal krščanstvu v sedanjem svetu, posebej komunističnem.“

Vsako popoldne pa je bil najprej razgovor o dopoldanskem referatu, nato pa: v četrtek marijanska pobožnost. Zastopniki vsakega naroda so zapeli eno Marijino pesem; Slovenci so pod vodstvom g. Jankoviča zapeli „Marija skoz' življenje“. Za tem je bila skupna procesija s prižganimi svečami in molitev za preganjano Cerkev. V petek zvečer je bila ura molitve pred Najsvetejšim. Zastopniki vsake narodnosti so odmolili v svojem jeziku očenaš. Med tem je vsakokrat nesel fant prižgano svečo, izraz prošnje za preganjane narode. Bilo jih je 18: Albanija, Bolgarija, Slovenija, Hrvaška, Slovaška, češka, Rusija, Romunija, Poljska, Madžarska, Litva, Ukrajina, Estonska, Letonska, Vzhodna Nemčija, Kitajska, Severna Koreja in Severni Vietnam.

V soboto zvečer je bil nastop nekaterih folklornih skupin. Za zaključek je bila zahvalna pesem in sprejem resolucij:

1. Ne smemo se utruditi in naveličati govoriti polno resnico o komunizmu, ki oropa človeka njegove časti; prav tako govoriti o stiski Cerkve, ki ji jo povzroča komunizem.

2. Tudi javnim osebnostim je treba povedati, da gre pri komunizmu za človeka, ne le za določen gospodarski sistem.

3. Kulturni in družabni stiki med nami zahtevajo jasen pogled na dejansko stanje.

4. Kongres prosi vatikanski koncil za tolažilno in bodrilno besedo bratskega sočustvovanja vsem preganjanim bratom in besedo častne prošnje na komunis-

tične oblastnike, da dejansko spoštujejo po državnih zakonih zagotovljeno versko svobodo.

5. Samo dosledno izvedena krščanska socialna načela bodo rešila človeka pred sebičnim izkoriščanjem in kolektivnim zaslužnjem.

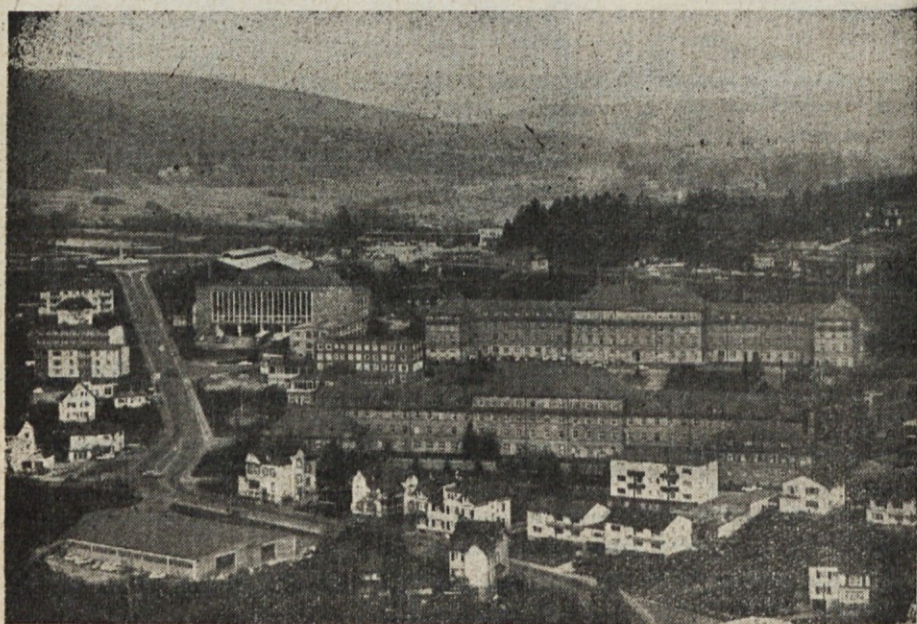
6. Kongres ponovno poziva ljudi v svobodnem svetu, naj ne pozabijo bratov, ki niso svobodni. Ponovna srečanja vzhodnega in zahodnega človeka nam nalagajo veliko nalogo.

7. Bratska ljubezen zahteva pogum za resnico in odločnost v pomoči. Tudi male pomoči so velike važnosti.

8. Čuječnost in edinstvo med kristjani, da, med vsemi ljudmi, spoštovanje resnice, svobode in človekovih pravic, so ukaz časa.

Ves čas kongresa je bila razstava tiska pregnanih narodov in še posebej oddelek „Cerkve v izgnanstvu“. Častno je bil zastopan tudi slovenski tisk. V debati je bil med drugim sprejet tudi sklep, da je treba Jugoslavijo šteti v polni meri k narodom za železno zaveso, ker je komunizem in položaj Cerkve tam bistveno tak, kot v drugih deželah na Vzhodu.

A. S.

Koenigstein — mesto kongresa „Cerkve v stiski“

Koncil in cerkveno leto

Poglavje o cerkvenem letu je velika zakladnica dragocenih misli, ki so nekako povzete v členu 102. liturgične konstitucije. „Sveta Mati Cerkev smatra za svojo dolžnost praznovati tekom leta s pobožnim spominom v določenih dneh odrešilno delo svojega božjega Ženina. Vsak teden se na dan, ki ga imenuje Gospodov dan, spominja njegovega vstajenja, ki ga enkrat v letu praznuje tudi skupno z njegovim svetim trpljenjem z največjo slovesnostjo velike noči. Poleg tega razvija tekom leta celotno Kristusovo skrivnost od učlovečenja in rojstva do vnebohoda in binkošti ter blaženega upanja in pričakovanja Gospodovega prihoda. Ko se tako spominja skrivnosti odrešenja, odpira bogastvo posvečujoče milosti in zasluženja svojega Gospoda, da so na ta način v nekem smislu ves čas pričuječa, da morejo verniki priti z njimi v stik in se napolniti z milostmi zveličanja.“

Cerkev smatra za svojo dolžnost v določenih dnevih tekom leta praznovati odrešilno delo svojega božjega Ženina. Dočim je npr. namen duhovnih dnevnic posvečati posamezne ure dneva (čl. 88), ni glavni namen cerkvenega leta posvečanje časa, ampak praznovati skrivnosti odrešenja. Ker je bilo odrešenje človeškega rodu izvršeno s smrtjo in vstajenjem Jezusa Kristusa, tvori obhajanje velike noči središče sve-

tega spominjanja našega Gospoda Kristusa, po katerem se potem mora ravnati razvoj cerkvenega leta.

Dve osnovni sestavini

To praznovanje vsebuje dve sestavini: nedeljo in cerkveno leto. Zato se občestvo vernikov vsak teden na dan, ki se imenuje Gospodov, spominja njegovega vstajenja, katero praznuje tudi enkrat na leto skupno z njegovim svetim trpljenjem z največjo slovesnostjo velike noči. Nikoli se še ni tako odločno poudaril izredni pomen velikonočne skrivnosti v krščanskem bogoslužju.

V prvih stoletjih je bilo obhajanje velike noči vsak teden in še posebej enkrat v letu, sploh edino spominjanje skrivnosti Kristusovega odrešenja. Pa se je vendar pričelo odrešenje človeškega rodu z učlovečenjem Jezusa Kristusa. Le svojo polnost bo doseglo z njegovim poveličanjem in drugim prihodom. Zato je Cerkev hotela od četrtega stoletja naprej razviti celotno Kristusovo skrivnost tekom celega leta, da tako more premišljevati in oživetiti različne dobe Kristusovega odrešilnega dela.

Zanimivo je, da konstitucija pri naštevanju praznikov med letom, ki razvijajo velikonočno skrivnost, imenuje Gospodov prihod — advent na zadnjem mestu, v smislu starih cerkvenih knjig. Advent tako postavljen pripravlja na

Jezusovo rojstvo — božič, pa tudi na njegov drugi prihod ob koncu časov. Obhajanje adventa na koncu, ne ob začetku krščanskega leta, poudarja eshatološki značaj liturgije, prižakovanje predvsem drugega Kristusovega prihoda.

Praznovanje Kristusove skrivnosti skozi celo leto, je predvsem nek spomin. Je govor o skrivnostni Kristusovi navzočnosti v posameznih prazničnih krogih na nek način, ki ga konstitucija v podrobnosti ne določa, z namenom, da morejo verniki priti z njim v dotik in se napolniti z milostjo.

Nedelja

V členu 106. poda konstitucija v kratkem celo teologijo nedelje in njen pastoralen pomen. „Po neki apostolski tradiciji, ki sega prav do dneva Kristusovega vstajenja, praznuje Cerkev velikonočno skrivnost vsakih osem dni, na dan, ki se imenuje Gospodov dan ali nedelja.“ Že v Apostolskih delih beremo: „smo se prvi dan v tednu zbrali k lomljenju Kruha“ (Apd 20, 7). Zato Cerkev nima oblasti, preložiti to praznovanje na kak drug dan.

Sodobni zgodovinarji soglasno trdijo, da je tedensko praznovanje velike noči starejše kot njeno praznovanje enkrat v letu. Še bolj važno pa je, da je nedelja ohranila značaj prvotnih kršč. praznikov, obhajanje vseh skrivnosti Gospodovega življenja: trpljenje, vstajenje in vnebohod. Nedelja je bistveno krščanskega izvora, je istočasno prvi in zadnji dan v tednu. (Prim. Saenz S. J.: *Los grandes temas*, str. 49.) Jezus je vstal in se prikazal svojim prvi dan v tednu (Mt 28, 1). „Čez osem dni so

bili njegovi učenci spet notri, ko se jim je Jezus prikazal“ (Jan 10, 26). Nedelja kot osmi dan pomeni dan, ko pride Gospod k sodbi.

Nedelja je dan liturgičnega shoda. Konstitucija pravi, da se morajo ta dan verniki zbrati, da se s poslušanjem božje besede in udeležbe pri Evhariistiji spominjajo trpljenja, vstajenja in slave Gospoda Jezusa Kristusa. Da imajo verniki to dolžnost, je sploščen nauk Cerkve. Že v Apostolskih delih beremo: „Ko smo se prvi dan v tednu zbrali k lomljenju Kruha, jim je Pavel govoril“ (Apd 20, 7). Sled tega praznovanja najdemo v spisu Didahe iz prvega stoletja. „Na Gospodov dan se zberemo k lomljenju Kruha in k zahvalni molitvi“ (Pogl. 14, 1).

Ko konstitucija v kratkem oriše teologijo nedelje, preide k praktičnim zaključkom teh ugotovitev. Ti so predvsem pastoralnega značaja. Gospodov dan je glavni praznik ki mora biti tedenski vir veselja za kristjane, ki so se sešli k liturgičnem sestanku. To veselje pa naj potem prenesejo v svoje družinsko življenje, v svoje razvedrilo, v svoje karitativno udejstvovanje. Na ta način je nedeljski počitek čudovito znamenje nebeškega veselja, pomnoženje človeškega veselja, ki prinese luči vsemu dnevu; je oprostitev, ki dopušča kristjanu, da posveti več časa molitvi in za bratske stike. Tako se s pravim pojmovanjem nedelje more veliko duhovno obogatiti, tako posamezni vernik kot celotna krščanska družba. Iz istega razloga je razumljiva določba, naj razen res važnih razlogov, noben drug praznik ne spodrine nedelje.

Obdobja cerkvenega leta

Praznovanje nedelje je osnova in jedro vsega cerkvenega leta. Vsako leto pa obhodi liturgija posamezne dele Kristusove skrivnosti. Ta obdobja cerkvenega leta vsebujejo pravo vzgojno poučevanje vernikov. Skrivnosti Jezusovega življenja in Cerkve vpeljujejo skoraj nevidno kristjana v odrešilno delo. Kristjan si počasi osvoji vsebino liturgičnih praznikov, vedno bolj prodira v razumevanje njihovega pomena, da začne vsako novo cerkveno leto bolj na globoko in se vsako leto bolj duhovno obogatiti.

Obdobja cerkvenega leta, ali kakor jih konstitucija imenuje kroženje leta,

simbolično označuje življenje. Pa to ne življenje, ki se rodi, se razvija in ugasne, ampak življenje brez konca, večno življenje, polnost življenja. Obdobja cerkvenega leta nam govore več o večnem kot o tuzemskem življenju. Kristus — glava je že v nebesih. Čeprav njegovi udje — Cerkev, še potujejo po zemlji, vendar že pričenjajo bivati v nebesih.

Marija v cerkvenem letu

V obdobjih cerkvenega leta sveta Cerkev posebno časti Devico Marijo, ki je z nerazvezljivo vezjo združena z odrešilnim delom svojega Sina. Nje se spominjamo vsak dan pri sveti maši. V kanonu molimo: „V občestvo združeni

časitimo spomin najprej slavne vedno Device, Marije, Matere Boga in Gospoda Jezusa Kristusa.“ Vez, ki druží Marijo s Kristusom v odrešilnem delu je tako nerazvezljivo, da je liturgija ne more preiti. Božično bogoslužje ima najkrasnejše molitve k Devici Mariji; praznika Svečnica in Oznanjenje sta istočasno praznika Jezusa in Marije.

Liturgično češčenje je zelo močno vplivalo na razvoj teologije o Mariji. Liturgija povečuje v Mariji najsjajnejši sad zveličanja (člen 103), ko uči, da je bila brezmadežno spočeta, zavoljo smrti Jezusa Kristusa. V Mariji časti najčistejšo podobo tistega, kar želi in upa celotna Cerkev doseči, ko v razlagi psalmov istoveti sebe (Cerkev) in Marijo z nebeškim Jeruzalemom.

Spomin mučencev in svetnikov

Poleg češčenja Device Marije je Cerkev uvedla v obdobja cerkvenega leta tudi spomin mučencev in drugih svetnikov. Ti so dosegli svojo popolnost po mnogih božjih milostih in prepevajo dovršene hvalnice v čast Bogu za doseženo večno življenje in prosijo za nas (član 104). V tretjem stoletju so obletnice mučencev zadobile liturgičen značaj, ne da bi motile praznovanje glavnega praznika. Verniki so se spominjali svojih rajnih v skromni družinski obliki. Samo krajevna občina se je zbrala v bližini groba svojega mučenca k obhajanju Evharištije. Ko se je to v 5. in 6. stoletju razširilo tudi na device, škofo in spoznavalce, je ostalo obhajanje njihovega spomina še vedno krajevno omejeno. Šele v srednjem veku se je posplošilo in počasi potisnilo praznovanje velikonočne skrivnosti nekam

ob stran (prim. Saenz S. J. o. m. stran 58.)

Kakor se Cerkev pri praznovanju velikonočne skrivnosti vrača k prvotnim virom, ubira isto pot pri avtentični reformi češčenja svetnikov. Res da prazniki svetnikov slavijo Kristusove skrivnosti in dajejo odlične zglede za posnemanje vernikov, vendar morajo toliko stopiti v ozadje, da je v cerkvenem letu pravilno poudarjena velikonočna skrivnost. Ne samo, da tako urejeno češčenje svetnikov ne bo zmanjševalo češčenja, ki jim ga dolgujemo, ampak bo dodalo nov sijaj Kristusu, zakaj tako bo bolj vidno, da je vse češčenje svetnikov le nova oblika Gospodove velikonočne skrivnosti. Zato koncil izjavlja, da Cerkev s praznovanjem prehoda svetnikov s tega sveta v nebesa praznuje velikonočno skrivnost, ki se je spolnila na njih, ki so s Kristusom trpeli in bili z njim poveščani. Zato nam jih lahko stavlja za zgled, da nas združeni s Kristusom vse pritegnejo k Očetu, in sklicujoč se na njihovo zasluženje, prosi za nas. V dosego vsega tega koncil naroča, naj se prepušča praznovanje mnogih svetnikov posameznim cerkvenim pokrajinam ali narodom, oz. redovnim skupinam, oziraje se na njihov krajevni pomen. Celotna Cerkev naj pa praznuje samo praznike tistih svetnikov, katerih pomen je resnično važen za celotno Cerkev (člen 111).

Reforma svetih časov

Razvoj cerkvenega leta mora pospeševati pobožnost vernikov s praznovanjem skrivnosti odrešenja. Da se bo moglo to bolj polno dosežati, so potreb-

ne tudi nekatere reforme svetih časov, da bodo tudi ti bolj odgovarjali sodobnim razmeram. Mišljeni so predvsem postni, velikonočni in adventni čas. Konstitucija želi, naj bi verniki v postnem času pomnožili poslušanje božje besede in molitev (člen 109).

Misal ima za vsak dan tega svetega časa posebno mašo s posebnimi berili in evangeliji. Že samo zbrano poslušanje teh beril v domačem jeziku more mnogo doprinesti k spoznavanju božje besede, dolžnosti in pravic resničnega kristjana. Večkrat pa je mogoče tudi med tednom tem berilom dodati kratko razlago, čeprav je le malo ljudi pri maši. Saj bi morali izrabiti vsako priliko za pouk in duhovno vzgojo božjega ljudstva. (Prim. Smolik: Pripombe k lit. konstituciji str. 39.)

Konstitucija dalje naroča, naj se postni čas tudi bolje izrabi za katehezo o krstu in za pokoro. Saj to je bil prvotni namen postnega časa. Za pouk o velikem zakramentu svetega krsta, po katerem postane človek deležen Kristusove skrivnosti in odrešenja, morejo služiti zlasti evangelij 3. 4. in 5. postne nedelje.

Ko govori o pokori, ne gre v podrobnosti, pač pa govori o grehu kot žalitvi Boga in njegovih socialnih posledicah, posledicah za skupnost. Zato priporoča skupno obhajanje pokore in skupne molitve za spreobrnjenje grešnikov. Pokora naj bi bila po možnosti združena z deli krščanskega usmiljenja.

Tako uporabljen postni čas bo znatno pomagal k razumevanju vesoljnosti Cerkve, saj se imenuje katoliška; pa bo tudi veliko pripomoglo, da bodo ver-

niki s pravim razumevanjem sodelovali pri liturgiji velikega tedna, posebno pa pri vel. vigiliji in Veliki noči sami.

Vsa pokora postnega časa naj se priliki možnostim naših časov in različnim razmeram raznih delov sveta. Zato koncil ne določa oblike posta v podrobnostih, kot je to bilo doslej v veljavi. Značilno je, da koncil omenja post samo, ko govori o velikonočnem postu, ki je post velikega petka in morebiti tudi velike sobote. Ni mogoče prezreti, kako je koncil zaskrbljen, da ne bi postnega časa in velikega petka kot spomin Jezusove smrti pojmovali kot višek odrešenja, kot je bilo do srednjega veka sem tudi v naših krajih precej razširjeno, ampak bi po pokori in odpovedi vneteje in pripravljene srca vstopili v veselje velike noči (člen 110).

Reforma cerkvenega leta upošteva tudi zelo različne razmere po širnem svetu v smislu členov 39, 40 in 20. Vse je treba upoštevati, da bo praznovanje skrivnosti odrešenja res moglo v vsakem oziru hraniti pobožnost vernikov. Nekaj se je v tem oziru že storilo z uvedbo novega velikega tedna in velikonočne vigilije. Treba bo pa upoštevati še razliko med letnimi časi severne in južne zemeljske poloble. Dočim je v severni polobli, kjer je liturgija nastala, obenem z letom raste tudi skrivnost odrešenja, iz zime v pomlad velike noči in v zorenje poletja in jeseni, na južni polobli sovпада velika noč z jesenjo in Rešnje Telo z zimo. Isto nesoglasje je čutiti pri letnih kvatrih. Reforma bo po resnem razmišljanju morala najti tudi rešitev za to nesoglasje.

Boris Koman

SVETA NOČ

Sveta noč — samo ena je v krogu leta kakor samo ena „velika noč“: začetek in dopolnjenje našega odrešenja, rojstvo in smrt ter vstajenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, slavljenega in hvaljenega danes in na vekov veke.

Vsaka noč ima nekaj skrivnostnega in čudežnega

Že spanje, ki človeka nekako loči od življenja in vsega sveta. Sanje, kako nerazjasnljiva skrivnost: srečujemo se z ljudmi, morda že davno umrlimi, z ljudmi, ki jih nismo nikdar videli. Noč s svojim globokim molkom, ki pa sreč in duši govori dostikrat glasneje, kakor mu je govoril kateri koli dan z vsem svojim hruščem. Kakor so govorile mlademu francoskemu grofu Karlu Fukoldu tihe noči v puščavi Sahari. Ko je moral zaradi slabega življenja pustiti vojaško službo, je — bogat človek — šel na potovanje po Sahari. V toplih afriških pokrajinah je prenočil marsikatero noč kar na prostem, ležeč na toplem puščavskem pesku. Nad njim neizmerno sinje nebo, posuto z zlatimi zvezdami. Naokrog negibna, neizmerna tišina. In iz globokega, skrivnostnega molka je govoril ubogemu zablodlemu grešniku glas božji, ki ga je klical k Očetu domov. In mladi grof je v svoji dušni osamljenosti poslušal klic. Do tedaj tako napuhnjen, je šel k molčečim trapistom, od tam za ponižnega hlapca

k ubogim nunam v Nazaret v Sveti zeli. A še tja je slišal klic iz tihih saharskih noči. Pa se je vrnil tja, živel kot puščavnik v največji revščini, v večnem zatajevanju, v postih in molitvah, da so ga leta 1916 zdvijani mohamedanci zavratno usmrtili. Pa je upanje, da ga bo Cerkev prej ali slej postavila na oltarje.

Vsaka noč je polna skrivnosti

A sveta noč? Saj je to posebna božja noč. Vse pa, kar je božje, je že samo ob sebi skrivnostno. Sveta noč — kako polna skrivnosti in čudežev. Rodi se Sin božji — človeški pameti nedoumljiva skrivnost. Rodi se v ubožnem hlevcu — skrivnost božje ponižnosti. Nebesa se odpro, nebeški duhovi oznanjajo največji dogodek svetovne zgodovine. Komu? Rimskemu cesarju, vsemogočnemu? Ne! Ubožnim, nevednim pastirjem. Ti hitijo v hlevček. Ali najdejo mogočnega kralja? Ne! Nebogljeno dete. Pa pokleknejo, ga molijo — prvi čistilci Najsvetejšega. Čudež za čudežem.

Ali čuda, da sveta noč in sveti dan razgibljeta srca in duše otrok in odraslih kakor nobena druga noč, noben drugi dan v vsem letu. Ko mislijo že tedne in tedne prej vznemirjeni in v pričakovanju na ta praznik, pripravljajo jaslice, pastirce, božična drevesca. Tudi Cerkev opominja vernike, naj pripravijo

sreca in duše, ker „Gospod je blizu“. Sv. spoved, sv. obhajilo, postni dnevi v adventu. Na Bavarskem postavijo v nekaterih krajih jaslice že v začetku adventa. A božjega Deteta še ni v njih. Le en angel z metlo pometa in snaži prostor pred jaslicami, da bo vse čedno in lepo pripravljeno za božje Dete. In naša srca, naše duše?

Sveta noč je praznik otroka

Otrok je nekaj čudovito nežnega in ljubeznivega. Otrok je središče družine. Vse skrbi zanj. Zajoka — vsi se vznemirijo: „Kaj pa mu je?“ Zboli. Vsi se boje: „Kako mu naj pomagamo?“ A tu je božje Dete. Ali moremo mi ob njem ostati hladni?

Sveta noč je praznik družine

Menda nikoli v letu si ne želi človek, živeč kje daleč od doma, tako silno, kakor za božič da bi mogel biti doma pri svojih. V duhu jih kar vidi, kako sede ob veliki mizi, se poltiho pogovarjajo, ker vsi čutijo skrivnost svete noči. V „božjem kotičku“ pa so jaslice, svečke mirno plapolajo, med njimi pa spi božje Dete. In človeku v hipu od ganjenosti in hrepenjenja pridejo solze. Praznik družine je; domači ostanejo med seboj; ne zahaja ta dan sosed k sosedu. Bi nekako motilo, razprši svetonočno razpoloženje.

In praznik vsega sveta je

Kjer bije še kako verno srce, čuti tudi v najhujši zimi toploto in svetost tega časa. Uslužbenec na vlakcu, ki drvi skozi tiho, skrivnostno noč, je v duhu doma med svojimi ob božičnem drevesu. Mornar na širnem morju poroma v duhu v svoj daljni dom in razmišlja, kako stoji ali kleči mati z otro-

čiči pred Jezuškom v jaslicah in ga prosijo, naj varuje in srečno privede očeta domov. Vojak na straži zre gor v zvezdnato nebo ali v tiho noč, v kateri skoro neslišno padajo mehke snežinke, in ves premražen misli na beli božični večer doma. Jetnik v ječi zasliši pesem svetonočnih zvonov, skrivnostni odmev angelske pesmi nad betlehemskimi poljanami in se ne more držati solz: „Sveta noč, kako srečni so, ki jo morejo praznovati v zlati prostosti, med svojimi v topli sobi.“ V visokem snegu v gorah zamigljajo na vseh straneh na zasneženih potih večje ali manjše luči, plamenice, smolnice, ročne svetilke. Vse se pomikajo proti enemu kraju, proti župnijski cerkvi: k polnočnici, k božjemu Detetu gredo verni župljani. Kjerkoli je kaka katoliška cerkev in katoliški duhovnik, v žgočih afriških pokrajinah, pri Eskimih v večnem snegu Groenlandije in Alaske, ob Himalaji v Indiji, na Japonskem, se glasi nocoj angelski spev nad betlehemskimi poljanami: „Gloria in excelsis Deo — Slava Bogu na višavah“. Po širnem svetu, na kopnem in na morju, v milijonskih mestih in preprostih vaseh, na ladjah, pod varstvom božjim plovečih in šumečih morskih valovih, poslušajo ljudje, verniki in neverniki, kristjani, mohamedani, pogani to noč večno lepo božično pesem: „Sveta noč, blažena noč“.

Mi pa pokleknimo z začudenimi pastirji pred jaslice in molimo: Zahvaljeno božje Dete, za prvo sveto noč in za vse božične noči, ko tako bogato rosi božja tvoja milost in sreča tvojega rojstva čez širni svet in vse, ki so blage volje.“

KSAVER MEŠKO

Kristus — naš odrešenik

V adventu se s sveto Cerkvijo spominjamo dolge dobe človeške zgodovine, ki je potekla pred Kristusovim rojstvom. Nihče ne ve, kako dolgo je ta doba trajala. Včasih smo se učili, da približno štiri tisoč let, na kar naj bi nas spominjale štiri adventne nedelje. Danes govorijo znanstveniki, da človek biva na zemlji že najmanj pet sto tisoč let. Sveta Cerkev pušča v tem pogledu znanstvenim raziskovanjem popolno svobodo. Veruje pa in uči, da so bili časi človeške prazgodovine temni in žalostni. Človeški rod je trpel bridke posledice izvirnega greha, se vedno bolj oddaljeval od Boga in pogrezal v versko in moralno propast. V dušah pravičnih, ki so se po božji milosti ohranili, pa je ostal živ spomin na obljubo Odrešenika, ki jo je dal Bog našim prvim staršem v raju, in hrepenenje po njegovem prihodu je postajalo s stisko časa vedno silnejše. Naša stara adventna pesem opeva to žalostno stanje in razpoloženje človeškega rodu v stari zavezi: Vi, oblaki ga rosite, ali zemlja naj ga da. Ve, nebesa ga pošljite skor Zveličarja sveta! Milo so ljudje zdihvali, v grehah in temi ječali: Bog je bil zemljo preklel, greh ljudem nebesa vzel.

Z Marijinim prihodom na svet zasije človeštvu zarja odrešenja. Praznik Marijinega brezmadežnega spočetja je

zato sredi adventne resnosti svetel dan veselja in blaženega upanja: V srcu Marije vsakomur sije milost in božja pomoč.

Z božičem je hrepenenje človeštva izpolnjeno: Sveta noč, blažena noč! Prišla je nam pomoč. Dete božje v jaslih leži, grešni zemlji radost deli; rojen je Rešenik.

Advent je za verne kristjane vsako leto čas resne zbranosti in pokore, obenem pa tudi čas ljubečega hrepenenja po Jezusovem prihodu, ki ga za božič kakor vnovič doživljamo.

Pomen in namen svojega prihoda na svet in svojega odrešilnega dela je Kristus sam povzel v naslednjih besedah: „Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu, razen po meni“ (Jan 14, 6).

Naj nam služijo te Jezusove besede za predmet naše duhovne priprave na sveti božični praznik.

Kristus — naša pot

Ljudje na zemlji smo popotniki in nimamo tukaj stalnega bivališča. Tuji smo in priseljenci na tem svetu. V nebesih je naša prava domovina (Hebr 11, 13). Edina pot, ki vodi k združenju z Bogom, je Kristus, s svojim naukom, s svojim zgledom, s svojo milostjo.

Človeštvo se ne utruje v iskanju potov, po katerih bi moglo priti do sreče

in blaženosti. Ali vsa pota, ki so usmerjena le v ta svet, se izkažejo kot slepe ulice, brez izhoda. Pri vsem zunanjem napredku človeštvo ne pride do pravega miru in do resnične sreče, ki sta le v Bogu in v združenju z njim. Kjer ni v dušah večnega upanja in nebeškega stremljenja, tam je življenje kljub zunanji razgibanosti prazno pehanje za minljivimi vrednotami. Le Kristus nam odkriva pravi smisel in končni cilj našega življenja in pot, ki do njega vodi.

Kdor gre za Kristusom, ta ve, kam gre; njegovo srce je mirno; ve, da končnega cilja ne bo zgrešil. Tam, pri Očetu v nebesih, ga čaka izpolnitev vseh želja, večna sreča, večni mir, polnost življenja.

Potrdilo vsega tega so lastne Jesusove besede: „Kdor hodi v temi, ne ve, kam gre“ (Jan 12, 36). „Jaz sem luč sveta. Kdor gre za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja“ (Jan 8, 12).

Kristus — naša resnica

Kristus, naš Odrašenik, je resnica sama. Pri njem ni zmote ne prevare. Le v njem najde človek pravi in dokončni smisel sveta in življenja, človeka in Boga. Kdor hoče z gotovostjo vedeti, kaj je človek in kaj je Bog, kaj je svet in kaj je zgodovina, mora poslušati Kristusa. Njegova beseda je dokončni in zadnji odgovor na vsa ta velika vprašanja. On nam pove, kaj je človek pred Bogom in kaj je Bog za človeka.

Kristusova resnica zahteva od človeka brezpogojno priznanje; zahteva predanost in pokorščino. Le ob njej in po njej se meri prava vrednost do-

gnanj, spoznanj in resnic, ki jih more človek odkriti s svojim umom. Tudi te resnice imajo svoj pomen in so nepogrešljive, dokler človek živi na zemlji. Brez njih bi bilo življenje človeške družbe na svetu nemogoče. So to resnice znanosti, filozofije, umetnosti, kulture, resnice gospodarskega, političnega, socialnega reda. Mnogi vidijo v teh resnicah najvišja pravila. Ali pri vsem spoštovanju, ki jim ga človek izkazuje, so te človeške resnice v primeri s Kristusovo resnico le drugotne vrednosti. Same nam nikoli ne morejo razrešiti zadnjih vprašanj in skrivnosti življe-

nja. Tudi so te resnice podvržene spremembam in zato človek ne more na njih zgraditi trajnega reda, ki bi mu zagotovil popolno trdnost in varnost. Na svetu se dejansko vse spreminja in prenavlja, vse je podvrženo nestalnosti in minljivosti.

Kristusova resnica pa je večna in nespremenljiva, zakaj ta resnica je On sam, večna božja Beseda, ki je meso postala in med nami prebivala, polna milosti in resnice (Jan 1, 4). Kdor zida na Kristusa, zida na skalo, zida za večnost. Resnica Kristusova je samo ena.

Ta Kristusova resnica nam je ohranjena v svetem pismu in ustnem izročilu, ki nam ju sveta Cerkev varuje in nezmotno razlaga. Za vse čase velja v Cerkvi Jezusovo naročilo, dano apostolom: „Pojdite in učite vse narode; krščajte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal. Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan; kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen“ (Mt 28 — Mr 16).

Kristus — naše življenje

V Kristusu se je razodelo svetu življenje, ki je vir vsega življenja, življenje božje, večno in neminljivo. Naše življenje je v primeri s Kristusovim življenjem le bežen videz življenja; vedno izpostavljeno smrti je bolj kot življenje počasno umiranje. Kdor živi le naravno življenje, je po besedi sv. Janeza le na videz živ, v resnici pa mrljč: „Ime imaš, da živiš, pa si mrtev“ (Raz 3, 1). V Kristusu pa je polnost življenja. On je Prvi in Poslednji in edini resnično živi (Raz 1, 18).

S Kristusovim prihodom se je za-

čelo na svetu novo, nesmrtno življenje. Kdor veruje v Kristusa, je deležen tega njegovega večnega življenja.

Zaradi našega odrešenja se je Kristus po večnem božjem sklepu podvrzel zakonu smrti, ki je splošni zakon človeštva. Ali prav s svojo smrtjo je premagal smrt, tako zase, kot za nas. Nad Kristusom, vstalem od smrti, smrt nima več oblasti; in tudi ne nad nami, ki so s Kristusom združeni po veri, upanju in ljubezni. To slovesno izjavlja Jezus Kristus sam, ko pred obujenjem Lazarja v Betaniji govori njegovi sestri Marti: „Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor v me veruje, bo živel, tudi če umrje; in kdorkoli živi in v me veruje, vekomaj ne bo umrl“ (Jan 11, 25).

Naša udeležba pri Kristusovem nesmrtnem življenju se začne v svojem jedru pri svetem krstu. Tam umrje v nas stari človek, ki je umrljiv, in se rodi novi, ki je neumrljiv. Zato se sveti krst imenuje zakrament prerodenja, novega, nadnaravnega rojstva.

Ta začetek nadnaravnega življenja, ki ga prejmemo pri krstu, se potem v nas razvija in množi po ostalih zakramentih.

Smrt, ki konča naše zemeljsko življenje, je le predpogoj in začetek večnega življenja na drugem svetu. Z našo smrtjo je po Jezusovi besedi tako kot s pšeničnim zrnom, ki je vsejano v zemljo. Ako naj obrodi obilo sadu, mora najprej v zemlji umreti in strohneti. Ako bi se ustavilo temu zakonu narave, bi ostalo samo (Jan 12, 24).

Kristus, ki je vir nadnaravnega življenja, je pa tudi njegov kruh. Rodi se

v Betlehemu, čigar ime pomeni hiša kruha. V Kafarnaumu izjavlja sam: „Jaz sem kruh življenja, ki sem prišel iz nebes. Kdor je od tega kruha, ne umrje, ampak bo živel vekomaj. Kruh pa, ki ga jaz dam, je moje meso za življenje sveta“ (Jan 6).

Kakor naravni kruh vzdržuje naše naravno življenje, tako evharistični kruh, ki je Kristus sam, vzdržuje v naših dušah nadnaravno življenje. Kdor tega nebeškega kruha ne uživa, nima v sebi večnega življenja (Jan 6).

Vedno je veljala v krščanskih družinah navada, da so v adventnem času vsi člani po dobri spovedi vredno prejeli sveto obhajilo. To je pač najlepša krona dobre priprave na božič.

+

Za sklep tega našega razmišljanja in vseh naših letošnjih premišljevanj o Kristusu, o Mariji in o skrivnosti našega odrešenja, naj nam bo živo v spominu naslednja resnica: Vsak človek se mora glede Kristusa osebno odločiti: ali zanj ali proti njemu. V svojem napuhu in upornosti mu lahko zapre svoje srce. To je usodna stran svobodne volje, ki nam je od Boga dana in priznana. Ogromna je množica teh, ki v svoji domišljavosti in prevzetnosti mislijo, da Boga ne potrebujejo, da zadoštujejo sami sebi. Bolj ljubijo temo,

kot luč. Raje hodijo po svojih zmotnih potih, kot za Kristusom, ki je edina prava pot. Dajo se voditi zmotnim in pogubnim načelom sveta, mesto da bi poslušali Kristusa, večno resnico. V neveri in grehu se predrzno izpostavljajo nevarnosti večne smrti, ko jim je vendar v Kristusu vsak čas odprt vir večnega življenja. Vse žrtvujejo za življenje brez resnice, brez svobode, brez veselja. V tej njihovi odločitvi proti Kristusu je njihova velika krivda, ki je vzrok vsega sedanjega in prihodnjega gorja. Jezus sam pravi: „Obsodba pa je v tem, da je prišla luč na svet, pa so ljudje bolj vzljubili temo ko luč, zakaj njih dela so bila hudobna (Jan 3, 19).

Ali Kristus ostane vekomaj in vsi naperi grešnikov in brezbožnikov ne bodo Boga nikoli izrinili iz življenja sveta. In vedno bo imel Bog na svetu svoje zveste učence in spoznavalce, ljudi ponižnega srca in blage volje. Ti so, ki doživljajo božič vsako leto ne le kot lep in prijeten družinski praznik, ampak kot veliko, sveto versko skrivnost, polno tolažbe, ljubezni in veselega upanja. V njih se uresničuje angelsko svetonočno voščilo: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji“ (Lk 2, 14).

Alojzij Košmerlj

„O Bog, ki si storil, da je ta presveta noč zasijala v svetlobi prave luči, danj, prosimo, da bomo radost te luči, ki smo nje skrivnost spoznali na zemlji, uživali tudi v nebesih.“ — To žele vsem naročnikom, bralcem in vsem rojakom po svetu in v domovini konzorcij, uredništvo in uprava

„Duhovnega življenja“

Razsvetljeno mesto

Počasi in tiho je legala noč na zemljo. V zraku so se lovile snežinke. Pa ne tiste velike, cunjaste in težke. Prav majhne, drobne in lahke so ljubko tekmovala med seboj. Vsaka je hotela čimprej pasti na rjavo in umazano zemljo. Danes zvečer mora biti vsa narava odeta v najčistejšo belino. Ljudje bodo sredi noči zapuščali svoje tople domove. Odhajali bodo v cerkev k polnočnici. Naj hodijo po lepi beli preprogi, ki jo hočejo stkati male snežinke. Prav zaradi tega tekmujejo med seboj. Vsaka hoče biti na poti, ki pelje v cerkev. Vsaka med njimi hoče s svojim belim plaščkom mehko božati noge tistih, ki se bodo z živim Božjim detetom v srečo vračali od polnočnice. To bo njihova največja sreča. Danes je sveti večer.

Tudi mesto je danes bogato razsvetljeno in okrašeno. Poyosod čudoviti božični darovi. Oj, to je paše za otroške oči. In kakšen vrvež po ulicah! Vsem ljudem se nekam mudi. Vsak hoče biti čimprej doma. Vsak bi rad okušal toplino domačnosti, katero sta Jožef in Marija na ta večer v Betlehemu zaman iskala...

V veliki trgovini z božičnimi predmeti so se mudili zadnji nakupovalci. Majhna deklica je vneta cukala lepo oblečenega, postavnega moža za rokav in moledovala:

„Očka, kupi še to ovčko, pa onega pastirčka, in hlevček bi bil tudi lahko večji.“

„Ne bodi sitna, Polonca,“ je očka miril svojo devetletno hčerko, „kar izbiraj, vendar hitro, mudi se nama. Svetega večera ne smeva zamuditi.“

Na prodajalni mizi se je kmalu zbrala cela čreda ovc, ovčk, pastirjev in seveda tudi sveta družina. Vse figurice so bile iz gline. Bile pa so tako lepo pobarvane. Figuricam se je še pridružil velik, lesen hlevček in glinast angel z glorio.

Prijazni prodajalec je vsako figurico posebej zavil v poseben zavojček, vse zložil v veliko škatlo in jo odnesel v avtomobil, ki je parkiral pred trgovino. Očka je poravnal račun, prodajalec pa je zaželel obema vesel božič. Posebej je prosil Polonco, naj ne pozabi pred hlevčkom prižgati lučko in tudi zanj moliti.

Komaj je utegnila Polonca obljubiti, da bo vse to storila. Očka je že sedel za volanom avtomobila in priganjal deklico, naj pohiti.

Hitro sta se odpeljala skozi mesto, ki se je že praznilo. Polončin očka je imel lepo hišo ob robu mesta. Doma ju je že nestrpno pričakovala skrbna mamica.

Avtomobil je neslišno brzel po gladki cesti. Že blizu doma sta Polonca in njen očka, oba naenkrat, ob cestni svetilki zagledala skromno oblečenega dečka. Žalostno je gledal. Z drobno ročico je mahal proti avtomobilu.

„Poglej očka,“ je dahnila Polonca, „maha nama. Ustavi in ga vprašaj, kaj želi.“

Zavore avtomobila so zacvilile. Avtomobil je obstal tik dečka.

„Kaj bi rad,“ ga je vprašal Polončin očka skozi okno avtomobila.

„Domov bi rad, ali vsaj kje prenočil,“ je zajecljal desetletni deček.

„Kje si doma?“

„V Srednji Loki.“

„Srednja Loka je dvajset kilometrov od tod. Kako si zašel tako daleč in

tako pozno zvečer,“ je vpraševal Polončin očka.

Janko, tako je bilo ime fantiču, je pripovedoval: „Danes dopoldne smo imeli doma veliko dela. Mamica je delala v kuhinji, mi otroci smo bili v sobi. Najprej smo jo lepo pospravili. Nato pa smo v kotu sobe postavili jaslince. Ko so bile postavljene, smo jih občudovali. Le škoda, da imamo premalo ovčk, smo obžalovali. Kljub temu se jaslinc kar nismo mogli nagledati.“

Naenkrat smo zaslišali zamolkel udarec. Takoj nato še glasen klic. Preplašeni smo stekli iz hiše. Glas je prihajal od zunaj. Pred hišo je vodnjak. Ob njem in zvrnjenem vedru je na tleh ležala naša dobra mamica. Na zaledeneli poti ji je spodrsnilo. Padla je. Ni mogla več vstati. Sami otroci ji

nismo mogli pomagati. Poklicali smo sosede.“

„Kje pa je bil vaš očka,“ ga je v pripovedovanju prekinil Polončin očka.

Zjutraj je odšel v službo za štiriindvajset ur,“ je nadaljeval Janko. „Železniški strojevodja je. Tako smo večkrat sami z mamico doma. — Dobri sosede so odnesli mamico v hišo. Poklicali so reševalno postajo. Ta je hitro poslala rešilni avtomobil. Bolničar nas je potolažil, da ima mamica le nogo zlomljeno. Odpeljali jo bodo v bolnišnico. Tam bodo njeno zlomljeno nogo ovili z mavcem in mamica se bo lahko takoj vrnila domov. Meni so reševalci dovolili, da spremljam mamico in se z njo v rešilnem avtomobilu vrnem še nočoj domov.

Toda v bolnišnici so zdravniki drugače odredili. Mamica naj ostane nekaj dni tam. Mene je prijazna bolniška sestra spremila do avtobusne postaje. Kupila mi je avtobusni vozni listek do Srednje Loke. Povedala mi je, da bo avtobus odpeljal čez pol ure in sem lahko brez skrbi. Čez dobro uro bom že doma. Poslovala se je in odšla.

Pol ure je še mnogo časa, sem mislil. Stopil sem v bližnjo cerkev in tam molil za svojo dobro mamico in očka.

Ob stranskem oltarju sem zagledal krasne jaslice. Kaj takega še nisem videl. Zastrmel sem vanje in gledal, gledal.

Čas je mineval. Pozabil sem na vse. Tudi na avtobus. Ko sem se slednjič le spomnil nanj, je bilo prepozno. Avtobusa ni bilo več. Pred eno uro je odpeljal. Zajokal sem. Vedel sem, da nočoj ne bom prišel domov, če mi dobri ljudje ne bodo pomagali.

Stari ženici, ki je čistila avtobusno postajo, sem se zasmilil. Vodila me je do sem. Naročila mi je, naj z mahanjem rok ustavljam avtomobile. Prav gotovo se bo našel avtomobilist, ki me bo peljal prav do doma, ali pa mi bo dal vsaj prenočišče, mi je zagotovila.

Tako stojim tukaj že nad eno uro in zaman prosim in upam. Nihče se me noče usmiliti,“ je žalostno nehal pripovedovati ubogi Janko.

„Očka,“ je zaklicala Polonca, „kaj me, ti se ga boš usmiliti in peljal na njegov dom. Ne boš se zamudil več kot eno uro!“

„Kaj pa misliš,“ jo je zavrnil očka, „danes je sveti večer in mamica naju težko pričakuje.“

„Pa mu dajmo vsaj prenočišče, saj ubogi fantek vendar ne more ostati zunaj v snegu in mrazu,“ je prosila Polonca.

„Nimamo prostora,“ je bil očka nevoljen.

„V dnevni sobi na kavču nihče ne spi,“ je skušala omeščati Polonca trdo očkovo srce.

„Nehaj sitnariti,“ je jezno dejal trdosrčni mož. Z roko je segel v škatlo z jasličnimi figuricami. Zagrabil je tri male zavojčke in jih skozi okno potisnil v fantičev žep. „Na nekaj ovčk za tvoje jaslice, saj si dejal, da jih imaš premalo,“ je dejal, „in kar potolaži se, boš že kako prišel domov.“

Žalostno je gledal Janko za avtomobilom, ki se je bližal prostorni, lepi hiši. Glinaste figurice ga niso mogle rešiti noči, mraza, osamljenosti... Njegovе oči so bile zopet polne solz.

Prazni hlevček

„Dolgo sta se zamudila,“ je pozdravila Polončina mamica deklico in njenega očka, ko sta prestopila prag razkošnega stanovanja.

„Imela sva neprijetnosti na poti,“ je hitel pripovedovati očka. Pripovedoval je še, kaj sta doživela s Polonco na poti domov.

Mamica se je strinjala z njegovim ravnanjem. „Saj si fantu dal ovčke. Kaj še hoče? Domov naj ga pelje, ali naj mu da prenočišče kdo drug,“ je še pristavila. Polonca je začudeno gledala svoje starše. Neznana grenkost jo je obšla.

V veliki dnevni sobi je že stalo lepo okrašeno božično drevesce. Pod njim je bil razprostrt lep, zelen mah. Marjakele so samo še figurice in hlevček. Očka se je lotil dela. Jaslice naj bodo čimprej gotove.

Najprej je namestil hlevček, potem pa je varno odvijal zavojček za zavojčkom, ki jih je jemal iz velike škatle. Figurice je lično razpostavljaj po mahu. Polonca ga je pri delu žalostno opazovala.

Vse je že postavljeno. Le hlevček je še prazen. Vanj pride sv. Družina. Toda kaj je to? Očka živčno išče po škatli. Vendar zaman. Figuric sv. Družine ni in jih ni! Nič ne pomaga. Sv. **Družina je izginila!** Kako je to mogoče? Polonca in očka dobro vesta. Da je prodajalec figurice sv. Družine še posebej skrbno zavil in jih varno namestil v škatli.

Hlevček je ostal prazen. Temno je zevala njegova odprtina. Iz nje je vel

tesnoben hlad, ki se je skrivnostno oklenil src treh ljudi.

Polonca je bridko zajokala. Zastokala je: „Božje detece noče prebivati tam, kjer ni usmiljenja. Noče se naseliti pri nas. Zapustilo nas je z Marijo in Jožefom, ker imamo trda srca. Kaj nam pomaga še tako bogato drevesce in lepe jaslice, če ni v njih Jezusa, Marije in Jožefa?“...

Tudi mamici so polzele solze po licih. Očka si je ves bled grizel ustnice. Nekaj je premišljeval. Nato se je hitro odločil. Brez besede je zapustil sobo in se z avtomobilom odpravil na pot.

Kam se je odpeljal očka? Iskat Božje dete? Da, najti ga mora. Brez njega ni božiča. In našel ga je. Kje, kako? — Zunaj na cesti, v snegu in mrazu. Prijel ga je za roko, posadil v avtomobil in ga pripeljal Polonici in mamici.

Najdeno Božje dete

„Božje detece sem našel,“ je veselo zaklical očka, ko je stopil v sobo z malim Jankom. „Nocoj bo ostal pri nas,“ je nadaljeval, „jutri ga pa z avtomobilom zapeljem na njegov dom.“

„Kje si ga našel,“ sta radovedili mamica in Polonca?

„Še vedno je stal pri cestni svetilki. Nihče se ga ni usmilil, čeprav je šlo toliko ljudi mimo njega,“ je pripovedoval očka.

Mamica je polagala božična darila na mizo. Tudi za Janka. Toda Janko ni mogel odtrgati oči od jaslic. Brez besed jih je opazoval. Ginjen je bil. Rešen je mraza in noči. Prepričan je bil, da mu je pomagal dobri Bog. Končno je le

boječe spregovoril: „Zakaj pa je hlevček prazen? Kje so Jezušček in Marija ter sv. Jožef?“

„Trdosrčni smo bili,“ je odgovoril očka, „Božje detece se ni hotelo pri nas naseliti. Če smo neusmiljeni do človeka, smo neusmiljeni do Jezusa. Če sprejmemo ubogega fantka, ki je potreben pomoči, sprejmemo Jezusa. Tako se bo, po tebi Janko, k nam gotovo vselil tudi Jezus.“

„Hlevček ne sme biti prazen,“ je modroval mali Janko, „če ni svete Družine, dajmo vanj ovčke. Kar tiste tri, ki ste mi jih podarili vi,“ se je spomnil Janko in že vlekkel zavojčke iz žepa. Položil jih je na mizo in jih začel odvijati.

Nenadoma so se po topli sobi razlegali presenečeni klici. V prvem odvitem zavojčku ni bila ovčka, temveč čudovito lepa figurica Božjega Deteta. Tudi pri drugem in tretjem zavojčku presenečenje ni bilo dosti manjše. Prelepi figurici Marije in sv. Jožefa sta se pridružili Božjemu detetu.

S tresočo roko je Janko sv. družino postavil v hlevček. Polonca je pred hlevčkom prižgala lučko. Hlevček je zažarel v čudoviti svetlobi. Iz njega se je širila skrivnostna toplina, ki je mehko božala srca Jankovo, Polonce in njenih staršev.

„Kako čudna pomota,“ je ugotavljal

Polončin očka, „v nestrpnosti nisem iz škatle potegnil ovčk, kakor sem mislil, ampak sem dal Janku sv. Družino.“

„To ni bila nobena pomota,“ je predstavila Polonca. „Sv. Družina ni hotela pod našo streho, kjer so bila mrzla srca. Preselila se je v žep fantka z dobrim srcem. Tam, kjer ni prave ljubezni, dobrote in usmiljenja, ni Boga,“ je še dodala Polonca.

„Kjer pa ni Boga, ni pravega veselja in resnične sreče,“ jo je dopolnil dobri Janko.

Šele sedaj se je sveti večer z vso svojo lepoto naselil v hišo Polončinih staršev. Male, drobne snežinke so še vedno tekmoval. Sedaj predvsem v tem, katere bo mogla pristati ob velikem razsvetljenem oknu. Na vsak način so hotele biti deležne sreče, ki jo je uživala družina v lepi hiši ob robu mesta. Še in še bi poslušale prelepo prelepo pesem, ki jo je srečna družina prepevala pred jasljami:

Tam leži en Kraljič mlad,
pride radost oznanvat;
mir prinaša na ta svet
temu, kdor ga hoče imet.
Dóma išče pri ljudeh,
ker je zunaj mrzaz in sneg,
drug noben spoznal ga ni,
kot ljudje neusmiljeni.

„Tisti čas so rekli pastirji drug drugemu: „Pojdimo v Betlehem in pogledjmo to, kar se je zgodilo in nam je oznanil Gospod.“ — In pohiteli so, prišli tja in našli Marijo, Jožefa in Dete, v jasli položeno.“

(Lk 2, 15-17)

Blagovest življenja

Bednemu sinu pustinje se je sanjalo.

Izpregovoril je Egipt, majaje z velikimi palmami, prebivalci svojih ravnin, in stresaje iglaste vrhove svojih obeliskov. „Narodi, poslušajte! Jaz sem spoznal in doumel tajno življenje in tajno človeka: Vse je ničev! Smrt vse požira, vse živi za smrt. Daleč, daleč je do vstajenja!“

In izpregovori, jasna kot nebo, kot jutro, kot mladost svetla grška zemlja: „Življenje je zaradi življenja! Živi človek, in uživaj! Naslajaj se, bogopodobni in ponosni vladar sveta!“

In izpregovoril je z železom pokriti Rim, stresaje blesteči gozd kopij: „Jaz sem doumel tajno človeškega življenja. Mir je za človeka malo vreden; mir človeka uničuje. Življenje narodov in človeka ni nič brez velikih dejanj. Slave, slave si želi človek! Divje in surovo si dalje in dalje osvajaj svet — priboriš si na koncu nebo!“

A prestal je govoriti Rim in uprl je orlove oči na vzhod. Na vzhod je obrnila od naslad vlažne, prekrasne oči

Grčija; na vzhod je obrnil svoje motne, brezbarvne oči tudi Egipt.

Skalovita zemlja, neznaten narod; mestece se je prislono h golim holmom, tu in tam zasenčenim z izsušeno smokvo. Za nizko, trhlo ograjo stoji oslica. V lesenih jaslih leži Dete; nadenj se je sklonila deviška Mati in ga gleda z radostnimi očmi; visoko na nebu nad njim stoji zvezda in ves svet je obsijala s čudovito svetlobo.

Zamislil se je stari Egipt, ovit s hieroglifi, in ponižal je svoje piramide; nemirno zre prekrasna Grčija; povetil je oči Rim na železna svoja kopja; nastavila je uho velika Azija z nomadskimi svojimi narodi; sklonil se je Ararat, stari, stari dedek zemlje.

Vse je prislunilo čudoviti blagovesti življenja: „Razodela se je milost božja, ki prinaša zveličanje vsem ljudem; uči nas, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim željam in na tem svetu trezno, pravično in pobožno živimo, pričakujoč blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa“ (Tit 2, 11-13).

Pavel VI.: Ljubezen Cerkve velja vsemu človeštvu

Ni še preteklo sto let, ko so med I. vatikanskim koncilom čete nove Italije l. 1870 vkorakale v Rim, prestolnico cerkvene države. Koncil se je razšel in Pij IX. se je zaprl v vatikansko mesto in se proglasil za jetnika po liberalizmu in laicizmu oskrunjene pravice. Protestiral je proti kršitvi pravic Cerkve in njenega poglavarja, izobčeni kralj Italije se je s svoje strani tudi moral umakniti kot jetnik v sicer sijajne prestolne in kraljevske sobane na Kvirinalu; kot jetnik nove dobe je smel kraljevati, ni pa smel vladati. Med oba vladarja-jetnika je liberalna vlada dala zgraditi blizu Vatikana svoj simbol pravice in pravičnosti: masoni — novi gospodarji Italije, so si rekli: „...pojdemo si zgradit svoj tempelj, ki bo večji od onega pri Sv. Petru; poln bo dvoran in sodnih prestolov in da bomo dokazali, da smo sinovi novega časa, bomo še na zunaj pokazali, kako smo proti Cerkvi, proti tisti, za katero je Voltaire ukazal: *écrasez l'infame* — uničite, nesramnico. In zato bomo dali naši palači ime Palazzo de la Giustizia — palača pravice, in na njenem pročelju bo skupina mladev naše nove bodočnosti; s stegnjenimi prsti bodo kazali tja — na Vatikan in klicali: zatrli bomo Cerkev, naši ideali Pravice jo bodo uničili, v imenu ju-

stice bo nad vero zavladal človeštvu svobodni Um...

Jetnik je razočaral ječarja

Palača je vzrasla skoraj do neba, ogromno zidovje je res hotelo biti podobno zgradbam papeža Siksta V. okoli Vatikana, toda jetnik v Vatikanu je bil odrezan od sveta samo na zunaj. Tudi če bi laični liberalci prihrumeli pred vrata sv. Petra s peklenkim orožjem, se mu ne bi mogel skriviti las brez volje in pristanka Tistega, ki je prestol ustanovil pred skoraj dvemi tisočletji. Saj Pij IX. ni bil prvi jetnik in verjetno tudi ni bil zadnji. Pred njim so papeži iz ječe korakali samo še kot bolj odločni in zmagoviti pričevalci resnice, da pravica ne sloni na razumu, ampak da je pravica samo tam, kjer je tudi ljubezen. Sodne palače so mogle postajati skladišča zakonov in so si za zmago morale obenem zgraditi v kletih polno ječ in zapornih celic tja do grozotnih bunkerjev v nacističnih in komunističnih koncentracijskih taboriščih, Kristusov namestnik pa je v Vatikanu mogel vedno pokazati samo prazne roke, srce pa je dajalo več kot bi premogli vsi laični zakoni in ukrepi: zgradba Cerkve je rasla hkrati in vzporedno s poslanstvom

ljubezni, ki ga je Cerkev oznanjala vsemu človeštvu.

Seveda je pri tem Cerkev mogla uporabljati samo sredstva, sposobna za razorožitev ječarjev. Vsak čas je imel svoje značilnosti in pogoje. Cerkvi so se izkazali za najbolj učinkovite, ko so se sprti izoblikovali v najmočnejše dokaze ljubezni do vsega človeštva. Trpljenje je bilo vedno delež Cerkve in ker je bila z njim prekaljena, je po njem rasla v najintimnejšo zvezo z vsem trpečim človeštvom — ob ječarjih so ji pri tem padale vezi iz rok, kakor takrat ob prvem papežu — sv. Petru, ko je bil postavljen pod vezi. Trpljenje je bilo vedno delež večine človeštva, ni

kdar pa pri vladajočih, najmanj pri masonih in liberalcih.

Vladarji so klonili pred Kristusovim namestnikom . . .

Ko je Napoleon I. stremel za tem, da bi Kristusovega namestnika prisilil v podređitev, je segel po sredstvih nasilja in papeža Pija V. odvedel v jetništvo. Cerkev je oropal njenega poglavarja in se zatekel k njemu tedaj, ko je potreboval njegovo kronanje in maziljenje za prevzem imperatorske časti nad Francijo in skoraj nad vso Evropo. Prevzetni vladar je med kronanjem vzel papežu krono iz rok in si jo sam

Pavel VI. — Kristusov namestnik in apostol narodov

položil na glavo... češ: jaz sem si jo priboril in ne bom priznal, da mi jo je podelil Tisti, ki je nad nami...

Nekaj let je poteklo in Napoleon je moral vrniti svobodo papežu in ko je bil spet pri Sv. Petru v Rimu, je mogočni cesar hotel imeti ob sebi papeškega nuncija in sam je kmalu poslal ambasadorja k svojemu bivšemu jetniku. Tja na daljno Poljsko, kjer je bil na vojnem pohodu, je Napoleon prejel vprašanje svojega ambasadorja iz Rima, kako naj ravna s sv. očetom, bivšim jetnikom njegovega cesarskega veličanstva. In Napoleon je odgovoril:

„Z njegovo svetostjo ravnajte tako, kakor da bi imel vojsko 50.000 vojakov...“ In sodobni zgodovinar je dodal, da je takrat to število pomenilo toliko, kolikor danes celo skladišče atomskih bomb.

In kako je papež na koncu Napoleoneve slave vračal svojemu ječarju milo za drago... Napoleon je šel kot jetnik na otok Sv. Helene, papež pa je široko odprl vrata pribežališča Napoleonovi materi in drugim kraljem, cesarjevim bratom in sestram, vsem svojcem propadlega vladarja Evrope.

Ljubezni nobeno trpljenje ne zlomi

Cesarji in kralji so odhajali, nastajale so republike, sloneče na načelih pravice in medsebojnega spoštovanja. Novi socialni ukrepi, sloneči tudi na naukih Cerkve, zlasti Leona XIII. in kasneje Pija XI., so prinesli vsemu človeštvu mnogo dobrega; toda razpoloženje do Kristusovega namestnika se ni spremenilo. Papež bi moral ostati jetnik v Vatikanu in biti „tat v noči“, ka-

dar bi šlo za obiskovanje duš in delitve ljubezni vernikom Cerkve, članom vsega človeštva. Cerkev jim je bila sicer koristna kot misijonarka v kolonijah — tako so radi govorili —, toda nikdo ni hotel sneti verig, ki so na zunanaj papeža še ločile od vsega, kar je gradilo novi svet.

Ko so zavezniki v prvi svetovni vojni leta 1915 z Londonsko pogodbo pridobili Italijo na svojo stran proti Nemčiji in Avstriji, so se morali napram Italiji s posebno določbo obvezati, da sv. stolica, to je papež Benedikt XV., ne bi imela dostopa na mirovno konferenco. Cerkev je smela pomagati, deliti podporo in celo posredovati za mir, toda italijanski laicizem ji je zaprl pot do mize, kjer bi nove pogodbe mogle prejeti pečat prave posvečenosti, če bi krščanski dogovori popravili vse krivice... Italija je računala, da bi Cerkev na mirovni konferenci mogla terjati vrnitev cerkvene države in se boriti za svoje posesti...

„...naše divizije so v nebesih...“

Kaj je Cerkev želela za svoje torišče v svetnem oziru, je bilo dovolj jasno pokazano v Lateranskih dogovorih v februarju 1929, ko je bila obnovljena cerkvena država v sedanji obliki. Pričakovati je bilo, da se bo človeštvo poslej brez nezaupanja odpiralo Cerkvi in njenemu poslanstvu.

Toda to se ni zgodilo. Ko sem bil v letu 1932 kot poročevalec na razorožitveni konferenci v Ženevi v okviru Zveze narodov, sem tam našel edinega zastopnika iz Vatikana: pri Uradu za delo je smel biti — tajno — njen opa-

zovavec jezuitski pater, ki pa je moral ves čas nositi svetno obleko brez vsch znakov duhovništva.

Med drugo svetovno vojno je svet naglo korakal skozi viharje gorja, pa tudi napredka, ko se je že napovedovala prva atomska bomba, ki je dejansko tudi izvojevala zmagoviti zadnji udarec za popolno zmago. Takrat je papež Pij XII. predsednika Roosevelta zaprosil, da naj doseže in omogoči sodelovanje Vatikana pri sklepanju mirovnih pogodb. Dobro je namreč vedel, kaj bo zadelo nekatere, večinoma katoliške narode v sredini Evrope.

Roosevelt je rad obljubil in pri Stalinu načel problem navzočnosti zastopnika Pija XII. pri pripravah za pravi mir. Stalin se je porogljivo nasmehnil in Roosevelta vprašal:

„Koliko divizij pa ima sv. oče...“

In odgovor: Pij XII. je spet zaprosil Roosevelta:

„Recite mojemu dragemu sinu Jožefu, da se bo z mojimi divizijami srečal v nebesih...“

Po stezah ponižnosti in ubošstva

Ko so zgradili palačo Organizacije združenih narodov v New Yorku, so jo zasnovali kot veličasten tempelj — zgradba je vsa svetla, blešči se kot zvezda na zemlji, le njena nadstropja streme proti nebu, da nato omahnejo in se ogromna steklena okna love na pehah valov reke Hudson ob obali.

Kmalu se je v njeno zborovavno dvorano — laično kapelo — zlilo vse človeštvo. Sicer še niso zastopani prav vsi narodi, toda danes že nad sto narodov ureja in vodi usodo vsega človeštva. Tam ni cesarjev, ni kraljev, tu-

ZGODOVINSKI GOVOR SV. OČETA

1. Organizacija Združenih narodov je v časovnem redu to, kar katoliška Cerkev želi biti v duhovnem redu: edina in vesoljna.

2. Potrebno je, da OZN velikodušno pokaže zaupanje do tistih, ki niso člani Organizacije.

3. Ljubezen je nemogoča z napadalnim orožjem v roki.

4. Medčloveške odnose morajo voditi razum, pravičnost, mednarodno pravo in odgovornost.

5. Svetovne veselice morajo zmanjšati oboroževanje in na ta način prihranjeni denar posvetiti napredku manj razvitih držav.

6. Vzrok resnične nevarnosti za izgubo miru nista napredek in znanost, ampak človek sam, ki more strahotna sredstva, s katerimi razpolaga, uporabljati v dobre ali slabe namene.

7. Naloga Organizacije Združenih narodov je: odkriti in doseči način, da ne bo manjkalo kruha na mizi človeštva in drugič ne zagovarjati in podpirati umetnega nadzorstva rojstev.

di predsedniki republik pridejo le porredkeje. Toda skozi njene dvorane in hodnike veje sočasnost s koraki zgodovine in skozi njene arhive trpi sodobno človeštvo, da se pri tem vedno in povsod čuti, kako veje sapa vsega človeštva, ko hlipa samo za enim:

„Mir vsem ljudem...“

Da, mir — toda kakšen in v katerem jeziku?

Pavel VI. je prišel med nje kot apostol miru!

Misel miru je bila namreč glavna misel pridige Pavla VI. med mašo na newyorškem štadionu. Vsi priznavajo, da koraka človeštvo s koraki gigantstva na poti napredka, pa se zaman trudi pri naporih ujeti in uravnati svoj korak na ideje in misli, ki se v času II. vatičanskega koncila slišijo od Sv. Petra z vsem poudarkom in polni vsebine.

Dasi papež Pavel VI. nima pravega mesta med člani OZN, je vendar njegova pot na tribune nad vsemi narodi bila prava apoteoza slave in priznanja poglavarju največje svetovne krščanske skupnosti. Vodstvo OZN ga je povabilo, prišel je kot priznani duhovni vladar pol milijarde katoličanov, toda zgodilo se je še nekaj več: ko je lani šel na evharistični kongres v Indijo, je s tamkajšnjim poganskim ljudstvom vzpostavljaj in uvajal stik po vrelih — uboštvu in ponižnosti. Glavna skrb so mu bili reveži in najbolj učinkovita sredstva za bližanje duš kristjanov in nekristjanov so bili obiski prostorov za tiste, ki so brez strehe, brez doma; sirote brez staršev so bili na prvem mestu njegove ljubezni. V dobi največjega razmaha naravnih sil in prav ob času naraščanja civilizacije se je papež Pavel VI. umaknil zunanjemu sijaju in se ves izročil ponižanim in razžaljenim.

In pot v New York — na najvišje mesto med vsemi narodi...

Izbral si je dan sv. Frančiška Asiškega, svetnika revščine in apostola lepote v ponižnosti in uboštvu.

Svet v stiski je to romanje v znamenju revščine dobro doumel; ves svet je prisluhnil besedam Pavla VI., branivca in apologeta uboštvu. In kaj je delež tistih, ki vedno žive v zavesti uboštvu, pa če tudi so vladarji narodov sodobnega sveta? Kdo je ob Pavlu VI. na zunaj vladar s tolikim sijajem, na znotraj pa je brat najrevnejših bratov.

„Mir ljudem na zemlji...“

Ko je v imenu Cerkve Pavel VI. govoril pastirjem vseh narodov, zbranim v palači OZN, je samo nadaljeval oznanilo iz Betlehema. Kakor je bila skrivnost prve noči odprta in oznanjena ponižnim, tako je poslanstvo Pavla VI. v New Yorku izzvenelo kot večno nov evangelij za kristjane in nekristjane, za prijatelje in nasprotnike:

„Cerkev veruje v zmago ponižnosti... delež ponižnih pa je mir za vse in ves svet...“

Po I. Vatičanskem koncilu so masoni in liberalni laicisti zgradili nasproti Vatikana Palačo pravice in v imenu človeške pravice oznanili boj Cerkvi in njen konec. Danes je rimsko poslopje umazan kup pisarn in v podzemlju je še vedno polno jetniških celic.

Pavel VI. je ob koncu II. vatičanskega koncila kot apostol miru poromal v New York in zbranim vladarjem vsega sveta povedal, kje so temelji pravega miru. Terjal je ljubezen za vse človeštvo, tudi za pogane in celo brezbožce, — pravi mir pa je sad pravice v ponižnosti in zavesti notranje moči, ki jo krepi in množi Tisti, ki je že pred dva tisoč leti iz revnega hlevčka napravil najresničnejšo zibelko miru.

Ruda Jurčec

Pomen narodnosti za zakon in družino

Dr. Mirko Gogala

1. Narodnost bo pač toliko pomembna za zakon in družino, kolikor jima pomaga pri dosegu njunih ciljev in pri okreelitvi njunih bistvenih lastnosti. Zato moramo presoditi najprej, kakšen pomen ima narodnost za rodnjo in vzgojo otrok, ki je prvotni namen zakona in družine; potem pa, kako vpliva na zvestobo v zakonski ljubezni, ki je predpogoj za edinost in nerazdružljivost zakona in zato tudi predpogoj za učinkovito vzgojo otrok ter za medsebojno pomoč zakoncev in tešenje poželjivosti. Če pa si tako razčlenimo vprašanje, nam je na prvi pogled jasno, da narodnost lahko igra pri tem silno važno vlogo, čeprav ne v vseh teh pogledih enake.

Kar se npr. tiče rodnje otrok, niti ni najbolj važno, da sta oče in mati oba iste narodnosti. Celo nasprotno je res. Biološko križanje različnih narodnosti velikokrat zelo ugodno vpliva na telesnost potomcev in s tem indirektno krepi tudi njihovo duševnost.

Vendar na otroka v zakonu ne smemo gledati zgolj z rasnega, plemenskega stališča. Za človeka ni dovolj, da je rojen in da se potem še telesno razvije.

Zanj je bistvene važnosti, kako je vzgojen, to se pravi, kako razvije duševno in duhovno plat svoje osebnosti. Seveda mora krščanski zakon predvsem skrbeti za krščansko vzgojo otrok, ki ima svoj temelj v nadnaravnem prerojenju svetega krsta. Vendar kot nadnaravno življenje predpostavlja naravno, tako nadnaravna, krščanska vzgoja predpostavlja naravno, duševno, kulturno vzgojo. In pri tej kulturni vzgoji ravno ima narodnost zakoncev lahko velik pomen, saj sta vendar kultura in narodnost v medsebojni vzročni zvezi. Zato bo brez dvoma vzgojno delo v družinah redno veliko bolj harmonično, bolj intenzivno in tako bolj učinkovito, če bosta oba zakonca iste narodnosti.

Vsaj tak pomen, če ne še večji, pa ima lahko ista narodnost zakoncev za njuno zvestobo v zakonski ljubezni. Seveda tudi v tem primeru ne gre zgolj za čutno nagnjenje ali za naravno ljubezen, temveč predvsem za nadnaravno ljubezen, ki je božji dar. Vendar pa je tudi res, da ta nadnaravna ljubezen ne more viseti v zraku, da tako rečemo, temveč se mora opirati na čutni afekt in na medsebojno duhovno simpatijo. In prav to duhovno enotnost, ki je za dober in srečen zakon potrebna, bosta zakonca najlažje ustvarila, če bosta oba pripadala isti narodnosti in bosta zakoreninjena v istem duševnem svetu. In ker je zlasti moderna družina tako zelo ranljiva in je zakonska zvestoba v našem času tako silno ogrožena in ker je dalje ponesrečena vzgoja v družini v večini primerov posledica ponesrečenih zakonov, moramo pri sklepanju zakonov toliko bolj upoštevati tudi narodnostni vidik, da kolikor mogoče vsestransko utrdimo zakonsko skupnost in zavarujemo družinsko vzgojo.

Zato po pravici lahko rečemo, da je zlasti mladini, godni za zakon, na vso moč treba priporočati, da si zakonskega druga išče med člani iste narodnosti. Narodnost je namreč velika dobrina, ki jo je tudi za zakon treba znati prav izkoristiti. Ljudem, ki živijo med svojim lastnim narodom, tega dejstva niti ni treba kaj posebno poudarjati, razen v obmejnem ozemlju; saj redno niti nimajo možnosti za kako drugačno izbiro. Važno pa je, da se tega pomena narodnosti za zakon zavedamo in ga poudarjamo v izrednih okoliščinah, v katerih se prav mi kot izseljenci s svojimi potomci nahajamo.

2. Vendar pa v poudarjanju pomena narodnosti za zakon spet ne smemo iti predaleč. Narodnost je sicer velika dobrina, ni pa absolutna, najvišja dobrina. Zato je tudi njen pomen za zakon in družino končno le relativen. Tudi to moramo upoštevati, zlasti v izrednih okoliščinah, kjer je več možnosti za narodno mešane zakone, da jih znamo prav vrednotiti in do njih zavzeti pravičen odnos. Nevarnost je namreč, da bi najrazličnejše primere preveč površno in zato po istem kopitu presojali, kar bi bilo vedno v škodo objektivnosti. Če smo npr. pravkar dejali, da se ljudje, ki živijo med svojim lastnim narodom, redno med seboj poročajo, je to prav gotovo v glavnem posledica čisto določenih konkretnih razmer. Zato tega dejstva ne smemo sofistično spreminjati v načelo, ki naj bi imelo absolutno veljavo za katerekoli okoliščine, ga šovinistično napihovati in demagoško oznanjati, češ: „Pošten Slovenec se vedno poroči s Slovenko, pa konec besedi!“ To bi bil brez dvoma izraz pretiranega naciona-

lizma, ki mu kot katoličani ne moremo pritrđiti, čeprav na žalost tudi mi nismo vedno povsem neobčutljivi za njegov čar.

Zelo pogosto se narodnost poudarja skupno z vero. Tudi med nami je zelo priljubljena fraza, da smo mi Slovenci in katoličani in da taki hočemo in moramo ostati. To je samo po sebi čisto prav in koristno. Je pa v tem tudi nevarnost, da ne bi vsaj podzavestno začeli obeh dobrin postavljati na isto stopnjo in tako tudi narodno mešane zakone enako ali skoraj enako vrednotiti kot versko mešane. Katoliška vera je nadnaravna dobrina, veliko višja kot narodnost in tudi višja kot zakon, je objektivno edino veljavna vera za vse ljudi do konca sveta. Kot taka igra prav posebno važno vlogo tudi v zakonu in družini. Zato poroka katoličana z nekatoličanom, krščenim ali ne, tako pogosto ima usodne posledice za zakon in družino. Vendar pa tudi ne vedno in v vseh okoliščinah enako, kot poudarja moderna teološka znanost. Teološko-zgodovinske in sociološke preiskave, ki upoštevajo ves podolžni prerez tradicije in celotni poprečni prerez svetovnega katolicizma, so jasno pokazale, kako nevzdržna je nediferencirana moralno-teološka presoja versko mešanih zakonov. Trditev, da je vsak versko mešan zakon sam po sebi slab in je dosledno temu cerkveni spregled v vsakem primeru le gola strpnost, pa nobeno pravo dovoljenje, je teološko nevzdržna. Zato bo ob sedanji reviziji kodeksa, ki jo je sprožil drugi vatikanski koncil, zelo verjetno cerkvena zakonodaja tudi v tem pogledu izpopolnjena. Nediferencirane izjave, ki vse versko mešane zakone po istem vzorcu presojajo, so krive, da so potrebna svarila pred versko mešanimi zakoni tako malo prepričljiva in da je boj proti lahkomiselnemu sklepanju versko mešanih zakonov tako strašno brezuspešen. Zato je vernike nujno treba vzgojiti v pristni odgovornosti in v sposobnosti razlikovanja.

Če to velja za versko mešane zakone, pa še toliko bolj velja za narodno mešane. Narodnost je namreč zgolj naravna dobrina, nižja kot vera, pa tudi nižja kot zakon. Ni objektivno dobra le ena narodnost, temveč so dobre vse, in morda druge še bolj kot naša. Zato je tudi pomen narodnosti za zakon in družino končno le relativen, kakršne so pač okoliščine. V nekaterih primerih je za srečen zakon skoraj nujno, da je narodno enoten, v drugih je to indiferentno in spet v tretjih je morda ravno narodno mešan zakon v pravi blagoslov.

Poglejmo si nekaj primerov: Drugače moramo vrednotiti narodno mešan zakon, ki enega izmed zakoncev kar naenkrat iztrga iz domovine in ga presadi v tujino; drugače, če si izseljenec, ki tako ali tako mora živeti v tujini, tamkaj poišče nevesto. Drugače, če se kdo sredi narodnega boja poroči s članom sovražne narodnosti; spet drugače, če sta zakonca člana dveh narodnosti, ki sta si v prijateljstvu. Drugače, če se poroči z domačinko izseljenec, ki s srcem še ves živi v domovini in bi mu jo zakon z osebo iste narodnosti vsaj deloma mogel nadomestiti; drugače, če isto stori njegov potomec, ki je kljub morebitni narodni vzgoji veliko globlje zakoreninjen v zemlji, na kateri je rojen in ki je zanj prava domovina, čeprav je ista zemlja za njegove starše-izseljence kvečjemu le druga domovina. Drugače bo, če skleneta narodno mešan zakon dve narodno

zavedni osebi, ki sta spoštljivi do druge narodnosti; drugače, če sta narodno prenapeti in nestrpni, in spet drugače, če sta narodnostno indiferentni. Drugače bo, če se v zakonu združita dve različni narodnosti, ki sta si vendarle sorodni in se med seboj privlačita in dopolnjujeta; spet drugače, če sta si tuji, odvrtni; zakaj z narodnostnimi značajmi je nekako tako kot z osebnimi, ki se včasih kljub različnosti ali morda prav zaradi nje privlačijo in dopolnjujejo, včasih pa nespravljivo odbijajo.

Poleg tega moramo vedeti, da je zakon sam na sebi višja dobrina kot narodnost. Zato se nikomur ni treba odpovedati zakonu samo zato, ker ne bi mogel najti zakonskega druga svoje narodnosti. Pa tudi če bi to možnost imel, ne odloča vsega le narodnost. Za srečen zakon je namreč potrebna še cela vrsta drugih dobrin, ki so važnejše kot narodnost, npr.: vera, moralno in fizično zdravje, primerna izobrazba, strokovna usposobljenost, ekonomske možnosti za vzdrževanje družine, primeren značaj, socialni položaj itd. Skratka, teh zahtev za srečen zakon je toliko, da je praktično nemogoče vse hkrati zajeti. Idealnih ženinov in nevest ni, kot zakonci sami prav radi priznajo — čeprav seveda šele po poroki. V tem oziru se brez dvoma lahko reče, da je zakon vedno neke vrste tveganje. Paziti je le treba, da to tveganje ni preveč predrzno. Zato bo v mnogih primerih tudi glede narodnosti treba tvegati, seveda po pameti, iz tehtnih razlogov. Pa tudi če bi narodno mešan zakon bil sklenjen predrzno, brez tozadevne odgovornosti, in bi potem rodil porazne posledice, ko je zakon enkrat sklenjen, je sklenjen. In ker je zakon višja vrednota kot narodnost, zato tudi takega zakona ne smemo presoјati le s stališča narodnosti, temveč v luči krščanskih načel.

Kot kristjani pa vemo, da mora tudi zakonsko in družinsko življenje biti hoja za križanim Kristusom, s svojim križem na ramah, ki ga v nobenem zakonu ne manjka, pa naj bo zaradi mešane narodnosti ali zaradi česa drugega. Zato moremo smisel krščanskega zakona popolnoma razumeti le, če ga motrimo v luči Kalvarije. In samo s Kalvarije morejo zakonci prejeti moč, da svojih križev ne sprejemajo kot prekletstvo, temveč kot sredstvo za tesnejšo povezavo s trpečim Zveličarjem. Ista narodnost v zakonu ne more preprečiti vseh križev, božja milost pa more pomagati, da se potrpežljivo prenašajo tudi križi narodno mešanih zakonov in tako dosega svoj cilj.

Ker je torej narodnost velika dobrina, je zlasti mladino treba vzgajati k pristni odgovornosti, da bo pri sklepanju zakona upoštevala tudi narodnost. Ker pa je narodnost le relativna dobrina, je glede nje vsem potrebna sposobnost razlikovanja. Zato tudi o narodno mešanih zakonih in njih nevarnosti za zakonsko srečo ne smemo postavljati kakih posplošenih, šablonskih, nediferenciranih ugotovitev, ker so navadno neresnične in prav verjetno ne bodo učinkovale niti v tistih primerih, za katere so res veljavne.

Iz povedanega pa tudi sledi, da ne smemo mešati pojmov in narodno enotnih zakonov istovetiti z zakoni, ki so sklenjeni z narodno odgovornostjo, niti narodno mešanih istovetiti z zakoni brez narodne odgovornosti; kajti eni in drugi so lahko sklenjeni z narodno odgovornostjo ali brez nje. (Dalje prihodnjč)

Iz dnevnika Janeza XXIII.

Ponedeljek, 1. avgusta (1898)

Zbranost, vzdihljaji in pozornost zlasti pri rožnem vencu. Ne menim se za nekatere entuziastične misli, ki so sicer same na sebi najboljše, pa so vendar ob določenih trenutkih škodljive, ker preveč raztresejo duha. O Bog!

Torek, 2. avgusta (1898)

Danes v prav vseh stvareh nisem bil všeč Jezusu. Bil sem daleč od nje-ga; obisk sem potem napravil, ali bo-lje: nisem ga napravil. O Bog, ponižuj me vedno bolj, daj da bom spoznal svoj resnični nič, skleni moje misli in srce prav tesno s seboj, sicer jo bom, če bom tako nadaljeval kakor te zadnje dni, zvozil na slabo pot. Naj se to nikoli ne zgodi, o Gospod; sklenem, da te odslej hočem vedno ljubiti.

O Jezus, ljubezen in odpuščenje!

Sreda, 3. avgusta (1898)

Oh ta je lepa! Že je vendar čas, da končam to igrackanje z Bogom, Jezus me kliče čez dan, me kliče vsak večer, me prosi, me roti, jaz pa ga puščam samega. Doslej smo še dobro hodili, toda sedaj pa prav slabo korakamo.

Vsak večer prosim: „Moj Jezus, usmiljenje!“ Čez dan pa so grehi in drugo. Ali se tako ravnanje spodobi za klerika? Prav danes sem poleg vseh drugih pomanjkljivosti, raztresenosti in razmišljenosti, v katere sem zašel pretek-le dni, opustil duhovno branje. Res je, da sicer nisem bil brez dela, toda pobožnost mora vedno imeti prednost pred drugimi stvarmi.

Torej jasni sklepi. Začnimo odstran-jati najbolj pogoste pregreške in naj-bolj vidne, potem bomo šli po vrsti nad druge napake.

V tem trenutku sta priči tega mojega dejanja moj dobri angel varuh in moj dragi sveti Janez Berchmans.

Ali bom jutri naredil obisk presv. Rešnjega telesa in molil sveti rožni venec, kakor je treba, ali pa bom nadaljeval kakor v teh zadnjih dneh; v tem primeru pa v petek ne bom ničesar jedel do opoldne in bom opravil dveurno premišljevanje. Računajmo; hočem dobiti na oba načina.

O Jezus, tudi ti glej malo name!

Četrtek, 4. avgusta (1898)

Nekaj sem dobil z vsem tem, toda nisem še naredil vsega, kar bi moral; tako npr. obisk presv. Rešnjega telesa ni bil izmed najbolj gorečih, kar sem jih doslej napravil; med rožnim vencom je bila še kaka majhna raztresenost; toda pustimo to; za danes bodimo zadovoljni; drugo pa prepustimo jutrišnjemu dnevu.

Toda kazni v primeru prestopka nisem odstranil; še več: rožnemu vencu in obisku presv. Rešnjega telesa bom dodal molitev malih dnevnih blažene Device Marije.

Varovati se bom moral prepiranja, včasih prekomernega, ko branim nekatere osebe ali dejanja, ki so graje vredna sicer, ali pa se mi vsaj zdi, da ga niso; kajti čeprav morejo vsi spoznati, da tako govorim zaradi smeha, ali vsaj zadevo obrnem v smeh tudi takrat, ko jo jemljem resno, je vendar kako pretiravanje vedno preveč in tudi najmanjša stvarca more biti temelj za debelo zidan grad. Dovolj, razumimo se, bodimo ponižni in nikomur ne bomo storili hudega. O Jezus!

Petek, 5. avgusta (1898)

Danes sem se pregrešil predvsem proti svoji glavni dolžnosti, to je, da nisem opravil molitev s svojimi malimi brati.

Obljubim kot dar Mariji v začetku te devetdnevnic, da ne bo več tako; točen bom tudi v tem.

Razvadil sem se tudi, da popoldne malo predolgo spim; zato bom točno določil uro, naj me zbudi ne kasneje kot čez tri četrt ure, kar je zadosti za odpočitek.

Jutri se začne devetdnevnic v čast Marijinemu vnebovzetju; zato nova gorečnost v vsem ter združenje z Jezusom in Marijo s pomočjo zdihljajev, ki jih tako zelo potrebujem.

O Jezus in Marija, bodita vidva vedno moja edina ljubezen!

Ponedeljek, 8. avgusta (1898)

Dva pretekla večera nisem ničesar mogel spraviti na papir zaradi hudega zobobola. Če je bila ta zadeva po eni strani vzrok, da sem kaj malega trpel za Jezusa, me je pa po drugi strani tudi raztresala.

Če bi bil malo veder, bi jutri moral uporabiti kazni, ki sem si jih določil, ker nisem preveč dobro opravil dveh glavnih verskih vaj: obiska presv. Rešnjega telesa in rožnega venca.

In dalje — da jasno povem — se zdi, da nisem v času devetdnevnic, zakaj tako malo dobrega naredim.

Treba nam je torej gorečnosti, ne velikih stvari in izrednih, marveč velike popolnosti v navadnih stvareh in predvsem združenja z Jezusom in misli na Marijo, kakor sem danes zju-

traj svetoval v pismu tudi Carminatiju.
O Marija!

Jožef Carminati je bil najbrž njegov tovariš v semenišču in doma v San Gervasio (Bergamo); za duhovnika je bil posvečen leta 1902; kasneje je bil prošt v Stezzano; umrl je leta 1941.

Torek, 9. avgusta (1898)

Pređen bom začel svoje verske vaje, se moram spomniti velikega izreka: „Ante orationem praeparata animam tuam. — Pređen moliš, pripravi svojo dušo“ (Sir 18, 23).

Skrbeti moram, da bom dospel do tiste točke, do katere so dospeli svetniki, to je, da bom mogel z največjo lahkoto in ne raztresenostjo, kakor jaz delam, iti od učenja ali druge zaposlitve k molitvi. Sicer pa ne morem drugega kot ponoviti, kar sem zapisal včeraj zvečer. Kar obupan sem, ker sem vedno na isti poti.

O Jezus in Marija, dajta mi malo več gorečnosti, sicer se bom posušil.

Petek, 12. avgusta (1898)

Prejšnji večer nisem imel sveče; včeraj zvečer mi je manjkalo črnilo; zato dva večera nisem ničesar spravil na papir.

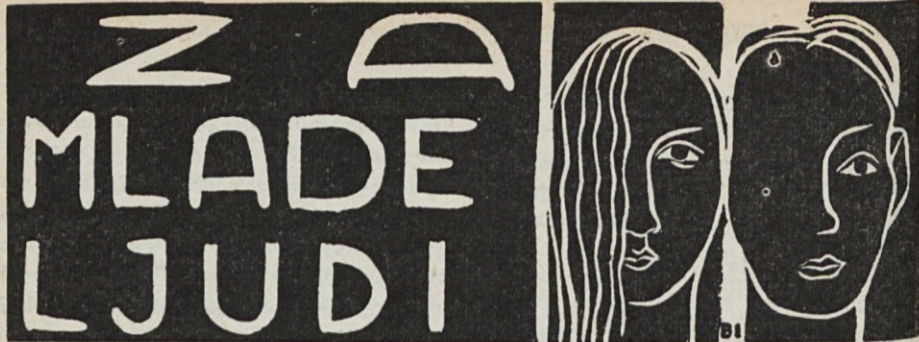
Če tako na splošno pogledam, moram reči: Čeprav mi ni treba obžalo-

vati velikih pregreškov, pa vendar tudi kreposti ne najdem. Vedno sem tu na isti poti in ne naredim koraka naprej. In mislim, da je vse to odvisno od tega, ker malo mislim na to, ker ne primerjam enega dneva z drugim in tako vidim razliko, kakor bi zahtevalo posebno izpraševanje vesti, ki bi ga — naj bo med pomišljajema omenjeno — moral mnogo bolje opravljati. Skratka, nekaj stvaric je, ki se nikdar ne posrečijo, pravim boljše, ki niso nikoli dobro opravljene, npr. rožni venec, nekoliko tudi obisk presv. Rešnjega telesa in še bolj vaja v zdihljajih.

Res je, da mi dobre volje ne manjka; in zanjo ne morem narediti drugega kot zahvaliti Gospoda, ker je vse to njegova milost. Toda misliti moram, da je pekel poln dobrih volj. O če bi spoznal, kako potrebno mi je, da bi bil dober in svet. Dobro, ne bomo več delali tako. Jutri se bom spovedal in potem bom začel z bolj pozornim in gorečim življenjem v čast blaženi Devici Mariji, ki tako zelo zasluži mojo ljubezen; in začel bom s tem, da ne bom nikdar z nikomer, niti zaupno ne, govoril o majhnih napakah, ki jih morda samo jaz vidim in najdem na drugih osebah. O Marija!

Dr. Filip Žakelj

Zanimiva izjava dr. Einsteina: „Ko je nacizem v Nemčiji prevzel oblast, sem najprej pozval vse univerze, da se upro tej zmoti. Toda univerze so odpovedale. Nato sem se obrnil na časopise in urednike, ki ustvarjajo javno mnenje. V nekaj tednih je bilo že prepozno, ker niso storili pravočasno svoje dolžnosti. Skušal sem sedaj pridobiti posameznike: znanstvenike, litorate, umetnike, finančnike, politike, — toda nihče se ni upal lotiti tega dela, da bi nasprotoval nacizmu. Edini, ki je kljuboval, in to od začetka do kraja, je bilo krščanstvo.“

Božji načrt o človekovem življenju

Poglejva v glavnih črtah katoliški odgovor na življenjsko vprašanje.

Prva trditev je: ko je Bog ustvaril svet, je imel neki načrt, tega načrta pa človek ni upošteval; od tod je nastala neka drama.

Kadar se naselim v hišo, se moram prilagoditi arhitektovim načrtom, če naj ne doživim neprijetnih presenečenj. Če bi rabil okno v drugem nadstropju za izhod, bi mi stvar postala jasna. Isto velja za svet, na katerem živim. Vse ne-
všečnosti prihajajo od tod, ker se ne upošteva ali pa se ni upošteval Stvarnikov načrt. Potemtakem je važno poznati načrt, ki ga ima Bog, s tem da nas pokliče v življenje.

Druga trditev je: poznamo božji načrt.

Kakšen je ta načrt?

1. Od večnosti hoče Bog, ki je ljubezen, klicati nova bitja v življenje in jih narediti za vselej srečna. V ta namen jih ustvarja po svoji podobi, umna in svobodna, in da bi zaslužila večno srečo, jih prej podvrže začasni preizkušnji v zemskem življenju.

2. Razen tega hoče Bog od večnosti povabiti svoje stvari, tudi v dobi preskušnje, da uživajo veliko intimnost z Njim: da jim možnost, da so deležne njegovega božjega življenja.

3. Od večnosti Bog vidi, da bodo stvari, ki jih polni z dobrotami, odklonile njegovo povabilo.

4. Od večnosti hoče Bog popraviti človeško zmoto: Kristus, Bog, se bo učlovečil in bo z žrtvovanjem življenja vzpostavil novo zvezo med Stvarnikom in stvarmi.

5. Od večnosti hoče Bog, da se ljudje, ki sprejmejo njegov načrt, združijo med seboj nevidno po Kristusu, vidno pa po Cerkvi, ki jo je Kristus ustanovil, da tako skupaj sodelujejo z Bogom pri uresničitvi zemske in večne sreče velike človeške družine.

To, kar je Bog zamislil ali videl od vekomaj, se je odigralo ali pa se odigrava v času.

Ta zgodovina človeštva je pred nespremenjivim in večnim Bogom ena in nesestavljena, in ne kot se nam kaže v zaporedju dogodkov. Klot središče svojega dela gleda Bog ne ponadnaravljenega sveta in prvih ljudi, ki je bil le kratek ideal, tudi ne grešnega sveta brez rešitve, ampak po Kristusu odrešeni svet, kajti v tem končno zmaguje božja ljubezen in Bog uresničuje svoj načrt.

Za Boga je v središču sveta le Kristus, ki vsemu gospoduje in vse razsvetljuje, ki svet rešuje in združuje s križem, dvignjen nad svet, kot se spodobi Kralju, razprostrajoč roke, da bi zajel vse svet in ga vodil k Bogu.

To je čudovito božje razodetje, ki ga katoliška vera oznanja: Bog je ustvaril svet, da bi razumna bitja svobodno postala za vso večnost njegovi posinovljenci s Kristusom, v Kristusu in po Kristusu, ki je prišel na svet, da bi odpravil njih krivdo.

Kristus nas rešuje in posvečuje v meri, v kateri ga sprejemamo. Tako gleda Bog na svet, tako moramo gledati nanj mi. Kristjan je prav to: navdušen Kristusov učenec, tesno povezan z njegovim življenjem in delom. B. R.

V BOŽJIH ROKAH

Krščansko oblikovanje: Kristusu moraš postati podoben! To je pravzaprav edini cilj tvojega življenja. Kako pa?

Ne tako, da boš vsemogočen, tako lep in neskončen kot on. Podoben mu lahko postaneš samo v pokorščini. Vse v Kristusovem življenju je bila volja drugega. Njegov prihod z nebes na zemljo, njegovo romanje po zemlji, njegova pot z zemlje v nebesa, vse je bila pokorščina: „Moja jed je, da vršim voljo svojega nebeškega Očeta.“

Najti voljo božjo: Kje pa je volja božja? Pogosto se ukvarjaš s tem vprašanjem, ki ti zna napraviti težke dni.

Božja volja čisto jasno sije iz božjih zapovedi in iz cerkvenih postav, iz zahtev tvojih predstojnikov, v kolikor so poštene in moralno neoporečne, iz položaja, v katerega si zašel in se ne da spremeniti, iz tega, kar je boljše za tvojo dušo in ti je na izbiro. Tu je seveda treba povprašati tudi srce in nagnjenje.

Če sta ti na izbiro dve enako veliki dobrini, naj odloči srce!

Mladostnik

Skrb za lepoto

Zlasti dekliški svet kaže v tej dobi veliko smisla za zunanjo lepoto, želi vzbuditi pozornost; tudi to more služiti za dobrohoten razgovor, za sredstvo, da dekle pridobiš za samovzgojo. Morda ji priznaš, da si iskreno vesel njene skrbi za zunanjo lepoto in njene želje, da bi jo drugi radi imeli; saj je to znak, da živi v njeni duši močan smisel za lepo, da želi nekaj postati, nekaj biti. A dobrohotno dodeni, naj to skrb za zunanjo lepoto poveže z oblikovanjem zlasti notranje lepote, ker samo ta vzbuja ne le živo pozornost vseh ampak tudi iskreno spoštovanje in daje pravico do osrečujoče ljubezni; da je naravnost smešno in odbijajoče, če se za zunanjo lepoto skriva prazna in nelepa duša; da zgolj zunanja lepota priteguje le prazne in nelepe duše in še te le zato, da se igrajo, zabavajo na račun dekliške naivnosti in časti, da zadoste raznim neurejenim ali celo nizkotnim nagnjenjem svoje nelepe narave.

Če torej hoče dobro sama sebi, če noče biti igrača neurejenih ali celo ogabno sebičnih ljudi, bo skrbela ne le za lepo obleko in prikupen obraz, ampak zlasti za lep značaj, se bo dan na dan veselo trudila, da bo iskrena, na-

ravna, preprosta, vestna v spolnjevanju svojih dolžnosti, plemenita in pametna v svojih mislih, željah, besedah in v vsem svojem vedenju; če hoče dobro sebi, da se bo izogibala vsega, kar bi moglo lepo v njej slabiti, oškodovati, pa naj bo to knjiga, zabava, družba ali kako prijateljstvo.

Razgovor z dekletom naj jo prepriča, to mora živo čutiti, da si z vsako svojo besedo iskala le njeno dobro, in da naj, če bo kdaj čutila v sebi kak nemir ali težavo, le pride, da se zopet razgovorita zaupno in dobrohotno.

Čustvo ljubezni

Zlasti v dekliški duši te dobe se začne prebujati nagnjenje k ljubezni: deklice želi ljubiti in biti ljubljena. Tudi

tega in zlasti tega se lahko veselíš in jo zagotoviš, da je to teženje v mlado dušo od Boga položeno, od Boga hoteno, zato da je nekaj lepega in svetega; da se to nagnjenje prebudi sicer že v času, ko je poroka še nemogoča, a vendar v času, ki je odločilnega pomena za vzgojo in za pripravo mladih ljudi na prihodnost; to nagnjenje se torej v mladi naravi prebuja tako zgodaj čisto namerno. Bog z njim mlado dušo še pravočasno opozarja, naj se dobro pripravi na prihodnje življenje v samoti dveh, da bo to zares srečno, a da bo srečno le, če bo zgrajeno na medsebojno spoštovanje in ljubezen, a da je tudi ljubezen povsem odvisna od medsebojnega spoštovanja; ne moremo namreč ljubiti kogar ne moremo spoštovati; če torej hoče biti zares ljubljena, mora najprej biti vredna iskrenega spoštovanja.

Dekle pa naj ve, in tega se mora živo zavedati —, da ne moremo spoštovati človeka, ki je igrača svojih čustev, kapric in ničemurnosti, da ne moremo spoštovati dekleta, ki zaradi lenobe zapravlja svoje talente in opušča svoje poklicne dolžnosti, zlasti svoje dolžnosti do doma in staršev, da ne moremo spoštovati dekleta, ki svoja mlada leta zgublja zaradi zabav in pohajkovanja po cestah, ki se predaja smešnemu ljubimkanju, danes pretirano domača in slopo zagledana v tega jutri v drugega, ki samo sanjari o svojem prihodnjem kraljestvu sreče, ne stori pa ničesar, da to srečo omogoči in je postane vredna. Nasprotno, s svojim vedenjem in govorjenjem do tal podira pravico do spoštovanja zlasti še pri svojih izbrancih

in čistilcih; naj ve, da ne moremo spoštovati dekleta, ki celo ponoči rada izostaja zdoma, ki išče zlasti fantovsko družbo, posnema nje navade in razvade v vedenju in govorjenju in s tem zabrusuje in zgublja lepote večno ženskega, to je tiste duhovne poteze ženske duše, ki bi morale biti nekoč med zakonci najlepše in najvažnejše duhovno dopolnilo, najtesnejša duhovna vez in najsigurnejši temelj miru, edinosti, zvestobe, spoštovanja in ljubezni.

Ve pa naj tudi, da vsi iskreno spoštujejo dekle, ki ostaja zvesta sama sebi, zvesta zlasti ženskimi odlikami, ki zna varovati in ohranjati svojo notranjo in zunanjo svobodo, čast in zdrav ponos, ki ne beži pred fantovsko družbo, a je tudi ne išče, ker se počuti najbolje v družbi dobrih deklet, da more tako notranje mirna, tem lažje razviti in utrditi v sebi duhovne vrednote ženske narave; da vsi iskreno spoštujejo dekle, ki zna biti iskrena, preprosta, plemenita, nesebična, požrtvovalna, hvaležna, vedno zvesta v izpolnjevanju svojih dolžnosti, zlasti dolžnosti do doma in staršev; in ki zna z vso odločnostjo zavriniti vse, kar je nelepo, kar je v nasprotju z glasom vesti in z voljo božjo.

Kako lahko je pridobiti dekle za samovzgojo s pomočjo materinskega čuta, ki živi v vsakem duhovno zdravem dekletu, če mu le primerno prikažeš lepoto in duhovno veličino materinstva ter silen pomen materinske vzgoje; da je zlasti od te vzgoje odvisna prihodnja sreča ali nesreča ne le otrokova, ampak celo tistih, ki bodo živeli v stiku z otrokom. Da pa ne more vzgajati,

kidor ni vzgojen; da zato mnogi vzgojitelji uče, da se otrokova vzgoja začne že 20 let pred njegovim rojstvom, to se pravi, da se začne otrokova vzgoja v otroških letih njegove matere.

Take in podobne misli bodo gotovo zresnile mlado dekle in ji dale potrebno notranjo moč, da bo pričela z veselo in načrtno samovzgojo.

Mladina brez idealov

Vzgojitelj bo pa našel morda tudi mlade ljudi, ki živijo kot bitja z mrtvo dušo: nič jih ne zanima, nič ne privlači, nič ne vznemirja, so naveličani vsega; iščejo le zabave in še te čisto po svoje, kot ljudje, ki so se že zdavnaj poslovili od mladosti. Od kod to? Da, boleče vprašanje, od kod to?

Morda je to nasledek zelo ponesrečene vzgoje; a mnogo bolj verjetno je to nasledek okolja, v katerem mladina danes živi. Psihologi, vzgojitelji in tudi mladina sama, trdijo, da je to okolje zdravi rasti mladine ne samo nasprotno ampak naravnost sovražno, da duhovno zastruplja mlade duše; saj diha iz njega neizmerna plitvost brez čuta odgovornosti, grobi materializem z brezvestnim in zavestnim varanjem in zapeljevanjem celo nedolžne mladine, diha strahotna načelna zmeda v lestvici vrednot.

Vzemimo npr. radio: kako njegova propaganda načrtno poneumnjuje in materializira ljudi, kako načrtno prebuja v njih vedno nove želje, potrebe in zahteve po udobju, zabavi, uživanju in razkošju, da celo starejši rod ne misli več na svoj gmotni položaj, na pamet-

nost in potrebnost tega in onega, ampak zgolj slepo hoče, pa čeprav gre zaradi tega v gospodarski in celo npravni propad cela družina.

Pomislimo na revije in kinopredstave! Dan na dan netijo bolešno sentimentalnost, to ali ono zabavo, udobnost, razkošje, potovanja ipd. in prepričujejo ljudi, da je „ljubezen“ edini problem, ki je vreden zanimanja, da je varanje, nezvestoba in razuzdanost nekaj čisto naravnega, zato nujno nekaj splošnega; netijo oboževanje tega ali onega filmskega idola, a ga istočasno prikazujejo kot bitje onstran dobrega in slabega, to se pravi kot človeka, ki je zgubil vsak čut za razločevanje med lepim in nelepim, med dostojnim in nizkotnim, med zabavnim in bedasto priskutnim.

Pomislimo na razne stavke, manifestacije, na ravnanje in govorjenje raznih voditeljev! Kolikokrat zlahka odkriješ v ozadju vsega prav zločinsko pomanjkanje čuta odgovornosti, brezsravno laganje in varanje ljudstva, zlasti mladine, načrtno netenje sovraštva in nasilja, kupovanje ljudi za volitve, za prevrat; in vse to se dela v imenu pravice, resnice in patriotizma.

Mladina živi v okolju, v katerem vlada popolna načelna zmeda v lestvici vrednot; saj skoraj ni vrednote, ki bi je kdo javno in svobodno ne napadal, smešil in rušil! In ni zablode, ki bi je enako kdo javno in svobodno ne zagovarjal in poveličeval!

Mladina opazuje, kako pri vsem tem „dober“ starejši rod previdno molči; zaradi svoje komodnosti, zaradi ljubega miru ali celo zaradi osebnih material-

nih koristi, si ne upa nastopiti v obrambo mladine in domovine, ali pa celo kupuje pohujšljive revije, obiskuje take predstave in voli koruptne voditelje.

Kdo bi se ob vsem tem čudil, če je danes mnogo mladine z mrko dušo, brez smisla za ideale, brez volje za žrtve v službi dobrega; kdo bi se čudil, če je danes mladina na splošno brez spoštovanja do starejših in do družbe, ki jo obdaja, da je revolucionarna, uporna, da je premnogo mladih ljudi kakor brez čuta odgovornosti za svoje sedanje dolžnosti in za naloge, ki jo še čakajo; da je brez hvaležnosti tudi do tistih, od katerih še vedno veliko prejema. Kdo bi se mogel čuditi, če se premnogo mladih ljudi predaja zabavam, lenobi, strastem in da je toliko mladih ljudi, ki so polni smisla za negovanje nohtov in ustnic, a brez smisla za negovanje in oblikovanje svoje osebnosti.

To je vseh nesreč največja nesreča za sodobno mladino in družbo, a nesreča, za katero nosi skoraj vso krivdo starejši rod, saj je mladina samo boleč sad okolja, v katerem živi.

Kako pomagati tudi tej mladini, kako jo prebuditi, kako jo pridobiti, da bo začela s temeljitim bojem ne le zoper gnilo okolje, ampak zlasti z bojem zoper vse zgrešeno in neurejeno v njej? Kako jo pridobiti za samovzgojo?

Predvsem ji je potreben živ zgled;

imeti mora možnost za iskren, doberhoten in razumevajoč razgovor s starši ali s kako drugo starejšo osebo ali zares dobrim prijateljem v kaki organizaciji, da morda začne slutiti svojo tragiko in iskati resnico. Tudi v teh dušah je potrebno z velikim razumevanjem in potrpljenjem iskati kako iskro dobrega, lepega, smisel za kako vrednoto; ta smisel potem utrjevati, razvneti in s pomočjo te iskre doseči pripravljenost, da prizna in sprejme tudi druge vrednote, ter ga tako končno pridobiti za celotno vzgojo samega sebe.

Prvenstveni namen vseh takih razgovorov bi moral biti, ne le spoznati mladega človeka, ampak ga zlasti pridobiti vsaj za nekaj sklepov ter pripraviti in usposobiti, da začne iskreno spoznavati tudi sam sebe takega kot je, brez olepševanja in brez prikrivanja, brez varanja sebe; da odkrije, kaj se pravzaprav dogaja v njem, zavestno ali podzavestno, kaj je v njegovem hotenju, čustvovanju, govorjenju in vedenju, v skladu s priznanimi vrednotami, dolžnostmi in napravljenimi sklepi, in kaj jim nasprotuje? Kaj bi torej bilo treba storiti, kaj spremeniti, kaj premagati, kaj izločiti?

Brez takega nadrobnega, iskrenega samopoznavanja ni mogoče začeti z načrtno, temeljito samovzgojo.

Dr. Rudolf Hanželič

Z matematično natančnostjo sem uverjen, da mora v moralnem redu vse odstopiti spričo Zveličarja, da je vsaka naravna resnica malo važna spričo verske, in da življenje, ki ne bi imelo za vzor Jezusa Kristusa, ne bi bilo dobro. — Leon Lefèvre

Podrti viharnik

Janezova odločnost

Po razpadu kraljevine Jugoslavije (na veliki petek 11. aprila 1941. leta) so vaški komunisti vedno bolj očitno nastopali, ter izrabili vsako priložnost v svoje propagandne namene. Vso pozornost so posvetili mladini. Ustanovili so podružnico društva „Danica“, ki je imelo svoj sedež v „rdečem“ Zadvoru pri Vevčah. Uprizarjali so po gostilnah in zakotnih hišah dramske predstave sovjetskih avtorjev. Ker so videli, da je

večina vaške mladine gluha za njih vabe, so ustanovili še tamburaški in pevski odsek. Sestajali so se pri Ribiču, mežnarjevem sosedu —, znanem komunističnem hlapcu, ki se je nekaj let pred vojno priselil v vas.

Tudi Janeza in njegove prijatelje so vabili v svojo sredo, upajoč, da jih bodo le zvabili vsaj k pevskemu in tamburaškemu odseku. Ko so fantje odločno odklonili povabilo, so jih skušali pridobiti z vabo nekaterih njihovih deklet,

ki so postale sila ljubeznive posebno do Janeza. Ko pa tudi ta načrt ni uspel, so Janezu prvič zagrozili s tistim značilnim: „Boš že videl, kaj vas čaka...“

Tako je Janez pod silo razmer postal duša neizprosnega protikomunističnega dela v vasi. Silno ga je bolelo, da ga niso hoteli razumeti očitajoč mu, da brani kapitalizem in delavske izkoriščevalce.

„Saj sem vendar otrok delavskih staršev, ki si pritrčajo od ust, da vzdržujejo moje šolanje. Često je moje kosilo kos kruha, da prihranim denar za drage knjige, in vendar mi očitate greh,“ jih je Janez prijel ob nekem srečanju na vasi.

„Sem le proti vašemu nauku, ki uči, da bo rop vrlina in da uboj nasprotnika ne bo zločin. Sem le proti vašim naivnim trditvam o urešničenju raja v enakosti in izobilju. Zakaj že sedaj ne prakticirate enakosti in z zgledom pripravljate pot raju, v katerega ste prepričani ali hočete le ljudstvo nasilno prepričati.“

Zakaj greste v kino, pa ste slepi in gluhi za berača, ki vam steguje roko pred vrati. Zakaj zapravljate po gostilnah, pa ne vidite bede v barakah v „Sibiriji“ in Gramozni jami?!

Zakaj kritizirate obstoječo oblast, da jo ščitijo „žandarji“, ki so uniformirani, ko vendar veste, da se „rdeči raj“ v Rusiji vzdržuje le pod strogim nadzorstvom in brutalnimi izvršitvami velikega aparata „tajnega žandarstva“.

Govorite o ljudski oblasti, pa so vam posebno pri srcu vaški pretepači, tatovi in delomrzneži?!

Janez se jim ni dal ne z lepa ne z

grda. Dobro je poznal vso zmoto komunistične teorije, in niso mu bili kos v debati, čeprav so često verjeli svojim naivnim trditvam. Janez se ni postavil na stališče obrambe obstoječega reda, v katerem je sam že zaznal toliko bede in nepravilnosti, bil pa je odločen v obrambi osnovnih človeških pravic, katere je usužnil komunizem, in človeka vrednotil le kot neznamen del ogromnega aparata internacionale.

Vestno je zasledoval in brez strahu razkrival vso zločinsko taktiko pretvarjanja in primerne prilagojevanja trenutnim potrebam. Spoznal je, da so komunisti zmožni največjih zločinov, najbolj hinavskega klečeplazništva in celo farizejske molitve, samo da dosežejo svoj cilj.

„Ne obsojam ljudi, temveč zmoto, ki je ateistična, brezbožna in ji je glavna namera, da prevrne ves družbeni red in poruši temelje krščanske kulture,“ (Divini Redemptoris) je Janez često poudarjal.

Sodba papeža Pija XI., da je „brezbožni komunizem v vseh oblikah in na vseh stopnjah prva, največja, najsplošnejša nevarnost, da po zvijačnosti prevratnih ljudi od dneva do dneva vse bolj narašča“ (Divini Redemptoris, 6), „da ta prevrat presega po sili in velikosti vse, kar je Cerkev v preminem priganjanju doslej pretrpela“ (D. R.), je Janeza priganjala k gorečemu delovanju in odločnosti obrambe vsega božjega in naravnega reda.

Mnogo je Janez razmišljal o ljudeh, okolju in o tem, kako bi moralo biti v njem. Hodil je pogosto med ljudi, da jih je dožobra spoznal. Z vsakim je bil preprost, ljubezniv in prijazen. V pri-

jaznosti do ljudi je videl veliko osvajačno moč, s katero se rada družila milost, kot je dokazal že Kristus. Vsakega je hotel odvrniti od boljševiške nevarnosti. Ob lastnem zglednem zadržanju je ljudi potrpežljivo poučeval in ne prestanto reševal njihove ugovore, da bi jih z razlogi prepričal. Mnogokrat je debatiral z nasprotniki, fanti in dekleti, pa tudi z vodilnimi starejšimi komunisti. Zaradi stalnega študija in bogate izkušnje ni v debatah nikoli podlegel. Če je le mogel se je nanjo preje skrbno pripravil. Prepričeval je mirno brez razburjenja, a vendar vneto in odločno, da je lahko vsakdo spoznal, kako trden je Janez v svojem prepričanju. Spretno je družil ljubezen in odločnost. Ljubezen večne Resnice je bila usmerjevalka njegove ljubezni do ljudi.

Do vseh je bil uslužen in potrpežljiv, in tudi ostrim in zbadljivim odgovorom je znal najti prijazno besedo do brote in resnice. „Dobrota je namreč to, kar človeku Boga najbolj približuje, pa tudi to, kar ga najbolj razorožuje“ (Fenelon). Njegova dobrota pa se ni nikdar sprevrgla v slabost popuščanja, zaradi katerega bi bila resnica oškodovana.

Ob prvih komunističnih groznjah, „da ga bodo ubili kot psa“, ni odnehal ali obmolknil. Zrl je smrti smehljaje v obraz in ponavljal: „Če molčim grešim proti sveti Cerkvi in slovenskemu narodu.“ Odslej se je boril še bolj odločno, dokazoval nesmisel njihovega dela in tako marsikaterega pripeljal na pravo pot.

Vso skrb je Janez posvetil vaškemu naraščanju, ki je gledal v njem dobrega

prijatelja. Njegove besede so prepričevale, zgled je dvigal, njegova molitev in žrtve pa so klicale božji blagoslov.

Med fanti je razdeljeval mnogo dobrega tiska, duhovnega in poučnega. Z izredno ljubeznijo je razširjal „Rakovniške knjižice“.

Čim večja je postajala nevarnost, tem bližje je bil Bog Janezu. Vedno glasneje je bil prepričan, da vsa ta mladina ne bo vzdržala v odločilnem boju, če ne bo prekaljena v ognju žrtev odpovedi in molitve. Mladina Kristusove fronte mora biti odločna, neustrašena in njen cilj jasen.

Njegov prijatelj pripoveduje: „Veliko bolj je cenil odločnega nasprotnika, kakor pa človeka, ki obrača plašč po vetru. Često je dejal: ‘Odločen nasprotnik ima vsaj to dobro lastnost, da je odločen v svoji ideji, in če je upanje da ga prepričaš, se nanj lahko zaneseš. Polovičar pa bo vedno skušal ostati v sredi in služiti dvema gospodoma.’“

Duh božji je oblikoval Janeza v junškega borca. K vsemu velikemu je vedno prvi korak pogum. Pomanjkanje tega pa je često neuspeh načrtih del.

„To je smrt možatosti,“ trdi Lacordaire. „Kdor se bori za sveto, naj se ne ozira ne na desno ne na levo, ne nazaj, kamor nas kliče hudič,“ uči sv. Ciprijan.

„Ne sprašuj vedno, kaj bo iz tega, če ravnaš tako ali drugače. Upravičeno je edino vprašanje, kaj je prav in kaj je res, in samo ljudje, ki si stavljajo to vprašanje brez pogojev, so vredni na bojišču časa,“ pravi jezuit Muckermann.

Pavčičev Janez se je tega dobro zavedal.

Na praznik Marijinega imena 12. sept. 1941 je prišel v Bizovik izgnani župnik Černivec iz Cerkelj v spremstvu šentpetskega župnika duh. svetnika Alojzija Košmerlja. Določeno je bilo, da bo župnik-begunec ostal na podružnici in opravljal pastirsko službo. Za hrano je bilo preskrbljeno pri mežnarju, stanovanje pa v primerni hiši blizu cerkve.

V imenu vaščanov je novodošlega dušnega pastirja pozdravilo vaško dekle. Pozdrav je pripravil Pavčičev Janez nekako takole:

„Prečastiti g. župnik! Pozdravljeni, ki prihajate v imenu Gospodovem. Dolga in trnjeva je bila pot, po kateri ste hodili iz svojega dragega kraja do nas. Sredi neumornega dela v lepi domači fari, vam je človeška zlobnost prekrižala načrte dela za svoje farane. Božja volja je, da vas je pot begunstva zanesla k nam, k čredi, ki z veseljem sprejema svojega pastirja.

Sejte nam v srca tisto seme, ki naj bi v šoli trdega življenja obrodilo obilno žetev. Kažite nam pot, ki vodi v srečo in prižgite nam luč trdne, neomajne vere. Iz srca Vam želimo, da se počutite med nami, kakor v pravi domači fari in obljublamo Vam, da Vas homo ubogali ter sledili Vašim naukom in opominom.“

S prihodom g. župnika v vas, je Janez dobil močno oporo v domačem kraju ravno o pravem času. Postala sta velika prijatelja. Pozneje je ta dobri g. župnik zapisal: „Veliko fantov sem poznal v svojem dušnem astirstvu, vendar v trideset letnem delu

med mladino, nisem našel nobenega tako globoko vernega fanta, kakor je bil Janez Pavčičev. Imel je čudovito zaupanje in spoštovanje do duhovnikov. Često se je kosilo zavleklo daleč v popoldne zaradi aktualnih debat v katere je Janez posegal z mojstrsko tehniko bistrournega, demokratično zdravega, naprednega, pa globoko vernega mladeniča. Resno in zaskrbljeno je gledal na težki položaj naroda, okupatorjevo uničevalno delo, krivice in zatiranja, pa z veliko žalostjo ugotavljal narodovo needinost ter hujskanje na prezgoden odpor in izzivanje okupatorjev od strani komunističnih agitatorjev.“

„Često mi je dejal, piše omenjeni g. župnik:

„Prav gotovo je mnogo krivic v našem narodu, ki bole in terjajo zadoščeno posebno v socialnem pogledu delavskih množic, vendar svoboda je vredna mnogo več; in več kot posameznikova je narodna svoboda, danes vklenjena v verige trojnega okupatorja. Če rešimo to, rešimo narod, vse drugo je sekundarno, za kar bo čas in bo moral biti čas — pozneje!“

Janez je bil sam sin delavca — težaka, od blizu je gledal in okušal trdoto življenja, vsakdanje skrbi in prizadevanje staršev da bi bilo njim — otrokom kdaj bolje in lažje.

Nikdar si ni želel bogastva, bolelo pa ga je pomanjkanje in stiska, ki jo je gledal pri nekaterih delavskih družinah v vasi. Vse mogoče je mislil, kako bi jim pomagal, da bi jim bilo lažje, posebno v zimskih mesecih, ko ni bilo dela. Kakor otrok ob lepi igrači, se je razveselil, ko je opazil mamo, da nese

v predpasniku krompirja, jabolk, ali kruha lačnim želodcem.

In spet na drugem mestu je zapisal dobri begunski župnik: „Ko sem poslušal tega plemenitega mladeniča Janeza, ki bi rad vsem ljudem le dobro, ki ni poznal sovraštva, ki je očitno izžareval Kristusa in njegovo ljubezen, se mi je zdelo, da poslušam svetnika — mučenca!“

Prvi petki

Ugodno priložnost za poglobitev in razmah evharističnega življenja, je nudil Janezu škofov poziv k opravljanju zadostilnih prvih petkov na čast presvetemu Srcu Jezusovemu, s pričetkom na prvi petek decembra 1941. Namen je bil dvojni: 1. Zadoščenje božjemu Srcu za grehe ljudstva, s katerimi smo zaslužili pravično kazen, 2. Spreobrne naj nas temeljito, da se bomo zvesreje držali božjih zapovedi. Našo molitev moramo podpreti z dejanji zadoščevanja in to s tem, da devetero prvih petkov, dobro pripravljene prejmemo sv. obhajilo.

Janez se je z vso njemu prirojeno gorečnostjo zavzel za ta klic vladike. Pridobival je fante in može v vasi, jih navduševal, da so še sami začeli s pridobivanjem.

Posebno živahno akcijo pa je razvil Janez v svojem šolskem okolju v IV. letniku učiteljšiča.

Govoril je součencem na sestankih, se razgovarjal s posameznimi, da so vplivali in pridobivali v svojem okolju.

Ob dnevih, ko je izvajal propagando po vsej šoli, je prihajal s kolesom bolj zgodaj kot navadno. Še predno so

začeli prihajati dijaki je že po vseh razredih pritržil lepake — vabila za prve petke. Tako se je propaganda ob vsakem mesecu ponavljala in so dijaki bili v nekaj minutah opozorjeni na možnost.

Včasih se mu je kdo skušal izmuzniti z izgovorom, da ne more ostati teč do kosila, če gre zjutraj k obhajilu.

„Ti bom pa jaz prinesel malico,“ ga je Janez opogumil. — „Samo povej mi, če si resno pripravljen opravljati prve petke?“

In Janez je ob takih priložnostih prosil mamo: „Mama, če se da, malo debelejši kos kruha in kako jabolko, bi rad nesel v šolo. Sošolcu sem obljubil, če bo šel k obhajilu za prvi petek.“

In mama so znali zarezati za „pošteno malico“ dvema ali še več in bili so ponosni in veseli Janeza.

Pisatelji duhovnega življenja uče, da duhovne stvari v začetku človeku ne ugajajo, a se tem bolj oprimejo našega srca, čim vztrajnejše se z njimi bavimo. Blagor torej vsakemu, ki je premagal prvi odpor, z lahkoto mu je potem slediti v milosti, ki si jo je pridobil.

V bizoviški cerkvi sv. Nikolaja je bila sprememba očitna. Pri obhajilni mizi, kamor je preje le redko „zašel“ kak možki, so se sedaj komaj zvrstili možje in fantje. Namesto tistega čudnega, neprimernega sramu, je z obrazov žarel ponos in možata samozavest odločnih fantov in mož.

Da je bilo v vasi, ki je štela 132 hiš s približno 700 prebivalci letno čez 20.000 obhajil je bil gotovo v veliki meri tudi Janezov uspeh.

Cerkev in film

Film je tako globok in obsežen človeški pojav, da ga je danes še nemo-goče do kraja umeti in presoditi. Njegov izreden vpliv sega v milijone duš in to z neko skoro čarobno osvajalno močjo. Kaj je tisto zadnje, kar mu daje to moč, psihologija še ni dognala. V veliki meri jo brez dvoma dolguje svoji filmski govorici — sliki, zvoku, barvi itd. Vedno se izpopolnjujoča filmska tehnika to sugestivno moč filma neprestano povečuje.

Tudi zlo in dobro, ki ga je zmožno povzročiti to množično komunikacijsko sredstvo, je izredno veliko, sorazmerno s tehnično in umetniško popolnostjo filma.

Za Cerkev je film kot takšen nekaj npravno indiferentnega, ki pa more konkretno služiti v dobro ali pa v zlo. Pij XII. ga v svojem govoru o idealnem filmu imenuje „sredstvo, ki more pospeševati dobro ali pa širiti zlo.“

Film mora spoštovati človeka in družbo in jima služiti. Vse stvari, naj bodo že kakršnekoli narave — torej tudi film — morajo človeku pomagati pri njegovem moralnem izpopolnjevanju in ga tako voditi k njegovemu končnemu nadzemskega cilju. Drugega namena in smisla stvari za človeka nimajo in ne morejo imeti. Ne morejo imeti svojih avtonomnih ciljev, za katerih doseg bi se smele posluževati

Film: Bernardka

človeka kot sredstva in si ga tako usužnjevat. Spet je bil Pij XII. ki je v okrožnici „Miranda prorsus“ o filmu lepo izpovedal to misel: „Če se razvoj socialnih komunikacijskih sredstev ne podvrže sladkemu jarmu Kristusove postave, obstoji nevarnost, da se sprevrže v vzrok brezštevlnega zla, tolike pogubnejšega, ker ne gre več samo za gospodstvo nad snovnimi silami, temveč tudi nad duhovnimi...“

Kdo naj brani duhovne interese človeka in družbe pred nevarnostjo slabega filma? To sta Cerkev in država! Ti dve ustanovi sta po božjem pravu poverjeni, da skrbita, prva za človeka nadnaravni duhovni blagor, druga za njegovo zemeljsko blaginjo. Zato njima pristojni skrb, da se ne proizvajajo slabi filmi; če so se pa že proizvedli, da se ne predvajajo ali pa da se pred takšnimi predstavami vsaj zavarujejo tisti, ki nočejo trpeti škode od slabih filmov.

Zakaj Cerkev posega na področje filma

Film je kot dvorezen meč, ki lahko prinaša ljudem veliko korist ali pa tudi silno škodo. Zato sme in mora Cerkev čuvati nad njim. „Upravičen je poseg Cerkve na to področje podobno kot na vsako drugo, na katerem se je bati nevarnosti za vero ali moralo. Občudovanja vredni napredki na polju kina lahko rodé velike koristi, lahko pa imajo na žalost za posledico tudi strašne nevarnosti“. (Pij XII.).

Cerkev tudi ne gleda v filmu samo trgovskega blaga, kot to pogosto delajo samo na dobičku zainteresirani filmski proizvajalci. Enako Cerkvi film ni samo sredstvo zabave in razvedrila.

Film ne posreduje le razvedrila — čeprav ga gledavci večkrat presojujejo samo pod tem vidikom — temveč je predvsem posrednik globljih človeških vrednot, zlasti duhovne narave. Pa tudi če bi se kdo pri filmu hotel omejiti le na vidik razvedrila, mora vedeti, da je Cerkev „odgovorna pred Bogom za svoje ljudstvo tudi, kadar se zabava in razvedruje. V kakršnem koli času in obliki naj se že vrši to razvedrilo, Cerkev mora za vsako ceno čuvati njega moralno neoporečenost“. (Pij XII.).

Nekateri ugovori

Pristojnost Cerkve na tem polju so vedno mnogi osporavali in jo osporavajo predvsem danes.

Najbolj odločno brani Cerkvi vsak poseg na to polje kot sploh na polje zemeljskih stvarnosti laicizem. Z laicizmom žal ni mogoč noben ploden razgovor, ker ne pozna Cerkve in ji zato tudi ne more priznati njenih pravic. Cerkev pa nasprotno ve, da so njeno področje prav zemeljske stvarnosti in človeške strukture, katere mora posvetiti s Kristusovim naukom in njegovo milostjo.

Drugi vedno znova se ponavljajoči ugovor proti vsakemu posegu Cerkve na polje filma je tako imenovana „svoboda umetnosti“. Umetnost, da je neodvisna od morale in torej tudi od Cerkve. Večina zagovornikov takšne svobode umetnosti ne priznavajo nobenega moralnega reda in moralnih obveznosti, ki bi bile človeku dane od zgoraj in od zunaj. Človek daje sam sebi življenjske norme in se od njih tudi svojevoljno oprošča. To je konec vsake pra-

ve npravnosti. Po tem mnenju je seveda tudi vsako umetniško delo npravno dobro, ker ga je umetnik pač ustvaril v skladu s svojimi osebnimi moralnimi normami. To je praktično zanikanje Boga in človekove odvisnosti od njega, hkrati pa poboženje človeka. Mi pa vemo, da človek ni neodvisen v svoji dejavnosti, temveč da mora svoje življenje vskladati z božjo voljo, torej tudi umetnostnega ustvarjanja.

Pravica do „svobode izražanja“ je spet drug ugovor, s katerim hočejo mnogi preprečiti vsak poseg Cerkev in države na področje filma. Nanj odgovarja sam Pij XII. v že imenovani okrožnici o filmu: „Nesprejemljiva je teorija tistih, ki kljub ogromni moralni in materialni škodi, ki so jo podobni nauki povzročili v preteklosti, branijo tako imenovano ‚svobodo izražanja‘... , kot da bi smel vsakdo brez vsakega nadzorstva širiti vse, kar se mu poljubi, pa čeprav gre za kaj nemoralnega in nevarnega za duhovno življenje ljudi.“ Ta odgovor je tudi lahko umljiv. Če sme znanstvena kritika presoditi vsebinsko plat filma in umetnostna kritika njega umetniško vrednost, potem so tudi moralisti in tisti, ki jih je skrb občne blaginje, upravičeni presoditi, če more film brez škode pred javnost.

Na katere načine posega Cerkev na področje kina

Poseganja Cerkev na to področje ne narekujejo kulturni, temveč edinole verski in pastoralni razlogi. Ta vidik duhovne blaginje vernikov je edino merodajen in odločujoč. V moči tega od Boga ji danega poslanstva Cerkev spo-

minja in opozarja na odgovornost, ki jo imajo vsi tisti, ki so kakorkoli vpleteni v problem filma.

Vendar se Cerkev ni omejila samo na dajanje naukov in opominov, ustvarila je marveč sama nekaj pomembnih reči na tem polju. Tako je Pij XII. poklical v življenje posebno „papeško komisijo za kino, radio in TV“ z nalogo, da proučuje celotno problematiko audiovizualnih sredstev, z ozirom na vero in npravnost.

Podobno so bila na pobudo istega papeža ustanovljena na škofijski ravni „narodna katoliška filmska središča“,

Film: Don Camillo

ki skrbe za filmsko vzgojo vernikov, zlasti pa za periodično objavljane moralnih oznak filmov, ki naj vernike vodijo pri obisku filma in jih tako varujejo pred nevarnostjo slabih filmov. V teh oznakah mora biti jasno povedano, pravi Pij XII. „kateri filmi so dovoljeni za vse in kateri so škodljivi ali pa naravnost slabi. Tako bo imel vsakdo možnost, da bo izbral zase takšne kinopredstave, da bo od njih prišel bolj vesel, bolj svoboden in v svoji notranjosti veliko boljši kot pred predstavo.“

Te oznake pripravljajo od Cerkve posebej za to poverjeni filmski ocenjevalci, ki zatorej svoje naloge ne vršijo kot zasebniki, temveč v imenu in po naročilu Cerkve. Zato vernikom tudi ni na prosto dano, da se po teh ocenah ravna ali ne, so namreč normativnega torej obveznega značaja. Pij XII. zato v navedeni filmski okrožnici naroča cerkvenim pastirjem, „naj pogosto spominjajo svoje vernike na dolžnosti, ki jih imajo v teh rečeh in zlasti še na težko dolžnost, da se pouče o moralnih ocenah filmov in se po njih tudi ravna“. Ob silni poplavi

nravno slabih in nevarnih filmov se je filmskemu obiskovalcu nemogoče drugače izogniti verjetni težki škodi za svoje versko in nravno življenje, kot da se predhodno pouči, kakšno oceno daje filmu cerkvena filmska komisija in se po tej oceni seveda tudi ravna. Bilo bi težko neodgovorno in zato grešno, če bi se obiskovalec kina ne brigal za to cerkveno filmsko oznako.

Zdravomislec človek te dolžnosti ne bo smatral za neupravičeno omejevanje svobode, temveč za dragocen pomoček, ki ga bo hvaležno sprejel v za-vesti, da je to zanj edino zanesljivo poroštvo in vodilo, da mu obisk filma ne bo v škodo ampak v korist.

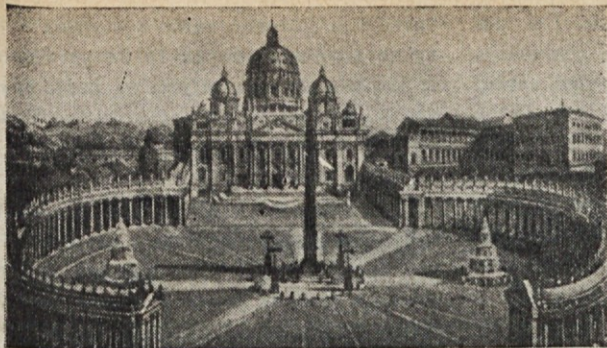
Vendar tudi to sredstvo ni vedno zadosti učinkovito. Zato si Cerkev vedno bolj prizadeva, da bi mogla odpreti zadosti lastnih kinodvoran, kjer bi mogli verniki, zlasti še mladina, priti do moralno zdravih in vzgojno koristnih filmov. Le tako se bo mogla uresničiti papeževa želja, da bo obiskovanje filmov delalo ljudi bolj vesele, bolj svobodne in v njih notranjosti boljše.

A. Kukovica

Kristjan sem, to je, verujem v božanstvo Jezusa Kristusa s Kopernikom, Descartesom, Newtonom, Fermatom, Leibnitzem, Pascalom, Grimaldijem, Rulerom, Boškovičem in z vsemi drugimi zvezdoznanci, prirodoslovci in meritelji vseh časov. — Matematik Cauchy

Berite pogosto Evangelij! Evangelij je ustvaril učenjake in odlične pisatelje, branilce resnice, a na prvem mestu mučence in svetnike. — Poulin

„Zakaj hočete postati katolik?“ je vprašal duhovnik protestanta. „Ker imate vi v svoji Cerkvi Marijo, mi je pa nimamo.“

Glas iz Rima

Misterij naše vere, Evharistija je neskončni zaklad, zakrament, v katerem je Jezus Kristus resnično pričujoč. To je Cerkev razsvetljena in vodena od Svetega Duha vedno učila, to je še posebej potrdil tridentinski cerkveni zbor. Nihče nima pravice tega spremenjati, niti uporabljati drugačnega izrazoslovja, kot se je uporabljal skozi stoletja. Po posvetitvi se hostija za stalno spremeni v Kristusovo telo. Jezus je v Cerkvi prisoten tudi z našimi molitvami, v dobrih delih, oznanjevanju božje besede, pri apostolskem delu in podeljevanju svetih zakramentov. Škofje morajo čuvati čistost in neomadeževanost vere svojih vernikov in pospeševati čiščenje zakramenta svete Evharistije. Verniki naj prisostvujejo v velikem številu sveti službi božji, počastijo in prejmejo sv. Rešnje Telo. To mora biti hranjeno v cerkvi v tabernaklju na častnem mestu in deležno resničnega pobožnega čiščenja. Verniki naj goreče prosijo Kristusa navzočega v sveti Evharistiji za združenje ločenih kristjanov. (Pavel VI. v okrožnici „Misterium Fidei“, objavljeni 11. 9. 1965.)

Zelo je žalostno, da mnogi narodi, ki jih tako ljubimo, ne uživajo verske svobode. V teh deželah se hoče vera uničiti v skupnosti in posamezniku, kljub temu, da se toliko govori o svobodi. Dušnopastirska služba je ovirana ali pa sploh onemogočena, če se ne doseže prisilnega sodelovanja z režimom. V takih državah je vse monopolizirano; totalitarizem ima v svojih rokah ves tisk, kulturo, šolstvo in razvedrila ter hoče vsiliti mladini vero marksizma. (Sv. oče v nagovoru v rimskih katakombah 12. 9. 1965.)

Katoliška Cerkev je zopet v katakombah v deželah, kjer vladajo totalitarni in brezbožni režimi. Cerkev komaj živi in se ohranjuje. Kot v času rimskega imperija, ko je Cerkev bila tudi preganjana, enako tudi sedaj, Cerkev brani resnico in pravico človeka do osebne svobode, predvsem pravico do svobode vesti in vere. (Papež v nagovoru istotam.)

Sveta Stolica se večkrat vzdrži protestirati pri komunističnih režimih zaradi preganjanja in zatiranja vere za-

radi krščanske potrpežljivosti. Pri tem ne zanika ali zapira oči pred realnostjo, jo dobro pozna, a noče s svojimi posegi obstoječega stanja še poslabšati. Je pa Cerkev pripravljena vedno na častna pogajanja in razgovore, pripravljena odpustiti vse napake in upreti oči bolj v bodočnost kot v sedanost, a s svojimi prizadevanji ne najde pri vladajočih niti znakov dobre volje. (Pavel VI. v nagovoru istotam.)

Mir na svetu je zopet ogrožen na različnih delih sveta. Tako v Grčiji, zibelki civilizacije in kulture, na srednjem in daljnem vzhodu, v Kongu, v Dominikanski republiki. Molimo, da se bo pri vseh odgovornih vzbudila želja po miru, in s tem po razgovoru in častnih pogajanjih. Predvsem pa je potrebno, da vsi ljudje najdejo svoj dušni mir, ter da živijo v miru z Bogom. S tem bo dano trdno poroštvo miru na svetu. (Papež Pavel VI. v nagovoru 22. 8. 1965.)

Želimo, da uspehi poletov v vsemirje služijo resničnemu napredku človeštva, njegovemu izpopolnjevanju in boljši bodočnosti. (Sv. oče v nagovoru v splošni avdienci 29. 8. 1965.)

Dvema važnima vprašanjima posvečamo še posebno skrb, to je vprašanju mešanih zakonov in vprašanju kontrole rojstev. Prvo vprašanje je zaradi ureditve v kanonskem pravu, drugo vprašanje pa študira posebna komisija. Ta še ni končala zaupane naloge. Ko bo ta komisija končala svoje delo, bomo govorili o vprašanju bolj obširno. Za sedaj pa prosimo Boga, da se ne bo o

vprašanju govorilo samo s stališča človeške znanosti, ampak in to predvsem iz stališča in razsvetljeni od božje modrosti. (Pavel VI. v nagovoru kardinalom 24. 6. 1965.)

Vsi poznamo značilni socialni pojav naše dobe, ki je naglo naraščanje mestnih središč. Priče smo stalnega preseeljavanja ljudi iz dežele v mesto. Mnogi iščejo s tem preseljevanjem boljše življenjske razmere. Sociologi so mnenja, da tega procesa nihče ne more preprečiti, potrebno ga je pa kontrolirati, ker prinaša velike spremembe v duhovnem življenju. Veliko se pri tem poudarja skrb za kulturni napredek, prav tako pa je treba skrbeti za izpopolnitev krščanskega življenja. (Kardinal drž. tajnik v imenu sv. očeta predsedniku španskih socialnih tednov 11. 5. 1965.)

Enako, kot se ne smejo kršiti pravice človekove osebnosti, prav tako se ne smejo kršiti pravice družine, ki je s pravicami in dostojanstvom človeka neločljivo povezana. S posredovanjem življenja družina posreduje bodočim rodovom vso kulturno in versko dediščino ter duhovne zaklade preteklosti. Ta dragocena dediščina se potem bogati še naprej iz roda v rod in ob njej se vzgajajo rodovi za resnično življenje v svobodi. (Kardinal drž. tajnik v imenu papeža v pismu predsedniku francoskih socialnih tednov 21. 6. 1965.)

Dva Janeza dvajsetega stoletja. Kardinal Cushing baje pripravlja knjigo, v kateri bo prikazal dve osebnosti: Janeza XXIII. in Johna Kennedyja.

Svetovne novice

Žalosten položaj Cerkve v Romuniji. Današnja Romunija ima 20 milijonov prebivalcev. Katoličanov je poldrug milijon, ki so pa brez zadostne verske oskrbe, ker je komunistični režim skoraj popolnoma zatrl redno dušno pastirstvo. Režim določa, koliko kandidatov sme vstopiti vsako leto v edini seminariji, ki obstajata v mestih Jassy ter Alba Julia. V Jassyju je letos 68 bogoslovcev, v Albi Juliji pa 120. Meseca junija letos je bilo posvečenih v duhovnike 16 bogoslovcev.

Mučeništvo katoliških Ukrajincev. V Nemčiji živi sedaj 12.000 ukrajinskih katoličanov. Njihov škof dr. Kornulyak je pred kratkim izjavil v Muenchenu (Nemčija), da si je ukrajinski narod upravičeno zaslužil naslov „naroda mučencev“, saj gre število pobitih in izseljenih Ukrajincev, odkar si jih je pod-

vrigel sovjetski režim, v visoke milijone. Da je ukrajinski narod zdržal, je bilo mogoče le zato, ker sta duhovnik in ljudstvo v dobrih in slabih časih ostala neomajno med seboj povezana.

Pojavi verske odtujenosti v srednji Franciji. Npr. v škofiji Angouleme vrši svoje verske dolžnosti le 10% vernikov, v samem škofijskem mestu pa komaj 5%. Delavci, ki tvorijo polovico škofije, hodijo v cerkev le poldrug odstotek. Študirajoča mladina je bolj verna, med njo živi iz vere 32% deklet in 24% fantov.

Šolska mladina v katoliških šolah v ZDA. Pet milijonov 700.000 je novih gojencev v ameriških ljudskih in srednjih katoliških šolah. To je najvišja številka, kar so jih doslej dosegli.

Nova stolnica na Irskem. 15. avgusta 1965 so posvetili novo stolnico v

Galwayu na Irskem. Zgrajena je bila na kraju, kjer je bila prej jetnišnica. Stolnica je stala 1 milijon 800.000 dolarjev. Blagoslovil jo je kard. Cushing, nadškof iz Bostona (ZDA), ki je sam daroval 180.000 dolarjev. Sveto mašo je daroval nadškof iz Armagha, kard. Conway. Ob tej priložnosti sta oba kardinala prejela ključje mesta Galway. Kard. Cushing je blagoslovil tudi park, ki se imenuje po pok. ameriškem predsedniku John Kennedy park.

Konferenca o Cerkvih in državi. Izvršni odbor Svetovnega sveta Cerkev je sklenil, da bo imel svojo prihodnjo konferenco v Ženevi in sicer o temi: Cerkev in družba leta 1966.

Kongres španskih protestantov. Od 6. do 8. oktobra je bil v Madridu drugi kongres španskih protestantskih cerkva. Kongresa se je udeležilo okrog 150 protestantskih pastorjev, ki so zastopali pet reform. španskih cerkva.

Radijske oddaje o Cerkvih. „Cerkev — novo božje ljudstvo“ je naslov cikla radijskih oddaj verskega oddelka bavarskega (Nemčija) radia. Med govorniki bo tudi kard. Doepfner, ki bo razpravjal o obnovi Cerkve v modernem svetu. Med ostalimi govorniki so napovedani Rahner, Fries, Schmaus in Semmelroth.

De Gaulle odlikoval škofe in duhovnike. General De Gaulle je nedavno odlikoval 15 cerkvenih dostojanstvenikov kot člane narodnega reda častne legije. Med odlikovanci so: škof iz Cagnoa na Slonokoščeni obali, msgr. Martin iz vatikanskega državnega tajništva, sedem

duhovnikov, med njimi msgr. Lecocq, generalni vikar iz škofije Bayeux, trije redovniki in trije glavni predstojniki redovnih kongregacij.

Na koncilu je 16 škofov s Formoze. 16 škofov s Formoze, ki jih vodi nankinški škof msgr. Yu Pi, ki živi sedaj v Tajpehu, se letos udeležuje v Rimu 2. vatikanskega cerkvenega zбора.

Korejska inteligenca stopa v katoliško Cerkev. Petnajst mož in enajst žena je nedavno prejelo v Seulu v Južni Koreji krst po rokah tamošnjega škofa msgr. Pavla Ro. Med krščenci sta bila dva bivša ministra, štirje člani parlamenta, en odvetnik, en rektor univerze, en ravnatelj višjih šol in trije profesorji.

Grška akademija znanosti in umetnosti je imenovala 40 novih članov, med njimi tudi kardinala Bea. Z velikim odobravanjem so vsi kulturni krogi sprejeli to imenovanje, ki ima z ekumenskega vidika velik pomen.

Nepričakovana novost. Dva švedska luteranca sta vstopila kot novince v benediktinskem samostanu Erlach v Avstriji in ne mislita postati katoličana, temveč se nameravata vrniti na švedsko in tam ustanoviti samostan po pravilih sv. Benedikta. Linški katoliški škof msgr. Zauner in luteranski škof iz Visbyja (na švedskem) Olof Herrlin sta dovolila. Eden novincev je teolog Ove Lindell, drugi je umetnik in zgodovinar Bengt Olof Kalde.

Najstarejša hčerka južnokorejskega državnega predsednika Chung Hee Park je bila pred kratkim krščena v vseučilišni kapeli Srca Jezusovega v Seulu.

Dvojčka novomašnika. V mestu Sterling na Južnem Tirolskem je bila letos meseca julija (mesec novih maš v Evropi) velika slovesnost. Dvojčka Bogomir in Engelbert Egger, oba redovnika kapucina, sta v domači župni cerkvi ob istem času darovala svojo prvo sv. mašo. Žal, njuni starši niso dočakali njih novih maš.

Papež Pavel VI. je julija letošnjega leta v Castel Gandolfu blagoslovil temeljni kamen za novo stolnico v Stockholm na švedskem. Kamen so izkopali iz temeljev stare vatikanske bazilike.

Sukarno preseneča. Predsednik Sukarno (Indonezija) je podpisal dekret, s katerim je vsak napad na katero koli od države uzakonjeno in priznano vero označen za zločin. Z zakonom so v Indoneziji zaščitene sledeče vere: mohamedanska, katoliška, protestantska, budistična, hinduistična in konfucionizem.

Tanzanija, sama še misijonska dežela, je poslala 6 misijonarjev v južni Sudan, ki je po izgonu evropskih misijonarjev praktično brez duhovnikov. Misijonarje bo dala škofija Mashi.

Canterburyški nadškof Ramsey, primas anglikanske cerkve, bo verjetno obiskal Pavla VI. v Rimu v začetku prihodnjega leta. To bi bilo drugo srečanje med poglavarjem katoliške Cerkve in primasom anglikanske. Nadškof Fisher, prednik dr. Ramseya, je bil obiskal papeža Janeza XXIII.

Na Kubi so bogoslužno obnovo sprejeli z velikim navdušenjem. Računajo, da se je število vernikov, ki redno prihajajo k nedeljski maši, povečalo za 15 odstotkov.

Leta 1961 je bilo v Veroni (Italija) ustanovljeno semenišče, odkoder naj bi odhajali duhovniki v Latinsko Ameriko, ki zaradi pomanjkanja dušnih pastirjev občuteno versko trpi. Do sedaj je od tod odšlo tja že 20 duhovnikov, medtem ko 82 semeniščnikov še študira. Zavod „Collegium pro America Latina“ v Louvainu (Belgija) je od leta 1953 do 1961 poslal v Latinsko Ameriko že 70 duhovnikov. Pomemben je prispevek Španije, ki je od leta 1948 do 1962 dala na razpolago Južni Ameriki 700 duhovnikov.

V Avstraliji je 30% prebivalcev katoliških. Katoliška Cerkev je za anglikansko cerkvijo največja verska skupnost.

Komunizem na Poljskem ni uspel. Na praznik Marijinega vnebovzdetja je 80 tisoč poljskih katoličanov romalo na Jasno goro, kjer v tamkajšnjem samostanu kraljuje črna Marija. Prišli so z vsemi sredstvi, z vlaki, z avti in mnogi peš. Niso hodili samo nekaj ur, temveč cele tedne. Iz Varšave je prišlo peš 20 tisoč romarjev. Rabili so dva tedna, da so prehodili 250 km dolgo pot. Na Jasni gori so prisostvovali sv. maši, ki jo je daroval kardinal Višinski. Med mašo je prebral brzovjav sv. očeta Pavla VI., ki pozdravlja in blagoslavlja vse romarje na Jasni gori. Sv. oče je omenil, da tudi on goji posebno češčenje do čenstohovske Marije in ima nje-no sliko v kapeli v Castelgandolfu.

Sadovi ekumenskega duha. Angleški svet protestantskih Cerkva je sklenil povabiti katoliško hierarhijo v Angliji in v Galesu, da odslej prisostvuje plenarnim konferencam njihove skupščine.

Slovenci po svetu

Dva obiska v Gorici. Zadnji teden v septembru so imeli Slovenci v Gorici dva izredna obiska. Iz Argentine je prišel msgr. Anton Orehar, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini. V nedeljo, 26. septembra, je msgr. Orehar govoril najprej po radiu, ko je maševal in govoril ob 9 pri maši v Rojanu, zvečer pa v Gorici, kjer je imel pridigo pri večerni maši pri sv. Ivanu. Pri tej maši je bil navzoč tudi p. Rudež iz Zambije (Severna Rodezija), slovenski misijonar, ki se mudi na oddihu v Evropi. Tako so bili pri maši zbrani duhovniki iz treh kontinentov: maševal je duhovnik iz Gorice, pridigal duhovnik iz Južne Amerike, stregel pa misijonar iz Južne Afrike.

V Lemontu (ZDA) je dne 14. avgusta t. l. umrl slovenski frančiškan p. Pij Petrič. Pokojni je bil rojen l. 1899 v Beli Krajini. V ZDA je prišel l. 1920. Najprej je delal v raznih tovarnah. L. 1928 je vstopil v frančiškanski red. V duhovnika je bil posvečen l. 1935. Kot kaplan je deloval v Chicagu in Johnstownu, bil je več let župnik pri sv. Cirilu na Osmi v New Yorku; leta 1950 je bil prestavljen v Lemont. Dne 19. avgusta so ga pokopali na lemontskem pokopališču. Naj počiva v miru.

P. Štefan Savinšek, župnik v slovenski fari v Aurori, Minnesota, je dne 25. avgusta praznoval 50-letnico živ-

ljenja. Jubilant je brat od nacistov umorjenega pisatelja Slavka Savinška. P. Savinšek je končal bogoslovje v Splitu. V dušnem pastirstvu je jubilant deloval v Ptujju v minoritski župniji sv. Petra in Pavla. Nacisti so ga med zasledbo zaprli najprej v ptujskih ječah potem pa izgnali na Hrvaško, odkoder se je vrnil v Ljubljano. Po dveh letih begunstva v Avstriji in Italiji je odšel v ZDA, kjer je najprej deloval v slovenski župniji sv. Janeza Krstnika v Milwaukee. Sedaj vodi slovensko župnijo v Aurori. Čestitamo!

Rev. Franc Zabret — 80-letnik. Med slovenskimi duhovniki, ki delujejo v Avstriji je tudi bivši blejski župnik g. Franc Zabret, ki je v hiši solnograških usmiljenk 15. septembra slavil 80-letnico svojega življenja.

Jubilant se je rodil 15. septembra 1885 v Britofu pri Kranju. V duhovnika je bil posvečen l. 1909. Kaplan je bil najprej na Bledu, zatem pa na Vrhnikih. Med prvo svetovno vojno je bil stolni vikar v Ljubljani, nato pa prevzel uredništvo Domoljuba. L. 1930 je postal župnik v Kovorju na Gorenjskem. Leta 1934 je bil imenovan za župnika na Bledu. L. 1941 so ga nacisti zaprli v škofovih zavodih v št. Vidu, nato pa izgnali na Hrvaško, kjer je kot begunec deloval v dušnem pastirstvu v Sremskih Karlovcih in v Djakovem. L.

1945 je odšel na Koroško. Pred 14 leti je prevzel oskrbovanje kaplanije Schernberg na Salzburškem, kjer oskrbuje dušno pastirstvo za salzburške usmiljenke ter za umobolne. K 80-letnemu jubileju č. g. Francu Zabretu iskreno čestitamo!

Brat Ciril Verdnik umrl. Po treh mesecih hudega trpljenja je 9. septembra umrl zaradi posledic avtomobilske nesreče lazaristovski brat Ciril Verdnik. Ker so pokojnikovi sorodniki v Torontu, in je rajni v tem mestu v župniji Brezmadežne tudi deloval, so njegovo truplo prepeljali v Toronto, kjer so ga po slovesni pogrebni maši v cerkvi Marije Pomagaj ob veliki udeležbi Slovencev in Kanadčanov pokopali na

pokopališču sv. Križa. Naj v miru počiva.

Dr. Franc Felc, slovenski izseljenški duhovnik v Zahodni Nemčiji, je pred časom slavil srebrnomašniški jubilej. Pri tej slovesnosti sta bila navzoča direktor slovenskega dušnega pastirstva v Zah. Nemčiji dr. Janez Zdešar in slovenski izseljenški duhovnik dr. Franček Prijatelj. Čestitamo!

Novi kanonik-teolog. Goriški nadškof je imenoval msgr. dr. Rudija Klinca za kanonika-teologa stolnega kapitlja v Gorici. Naloga kanonika-teologa je, da skrbi za postoralne konference mestne duhovščine, da pridiga ob izrednih priložnostih v stolnici ter na splošno skrbi za bogoslovno znanje v škofiji. Gospo-

Slovenski duhovniki na grobu škofa dr. Gregorija Rožmana v Lemontu v ZDA

du kanoniku, ki je tudi škofijski kanc-
ler, iskreno čestitamo k novemu ime-
novanju!

Marijansko slavlje na Opčinah. Ka-
kor vsako leto, so tudi letos na Opči-
nah priredili marijanski shod s proce-
sijo, ki je bila 12. septembra. Ta skupni
verski praznik Slovencev v Italiji je
imel letos še poseben namen: Pospesiti
pot škofa Slomška na oltar. Procesijo
je vodil mariborski škof dr. Držičnik.
Po procesiji je imel na trgu mašo s pri-
digo, ki jo je navezal na znano Slom-
škovo pridigo o slovenskem jeziku. Ob
sklepu shoda je organizator č. g. Štu-
hec izrekel zahvalo mariborskemu ško-
fu za vodstvo procesije. Obenem je na-
znanil veselo vest, da bo v novi cerkvi
posvečeni Mariji Kraljici sveta in ki jo
grade nad morjem na željo papeža Ja-
neza XXIII., postavljen tudi oltar sve-
tih bratov Cirila in Metoda.

V Torontu je bilo v preteklih mese-
cih na obisku več slovenskih duhovni-
kov. Poleg obiskov iz Slovenije in ZDA
sta bila na obisku iz Argentine g.
msgr. Anton Orehar, direktor sloven-
skih dušnih pastirjev v Argentini in g.
Ladislav Lenček CM. G. msgr. Orehar
je bil na Slovenskem dnevu ter na prvo
nedeljo v avgustu pridigal pri vseh
mašah v cerkvi Marije Pomagaj.

**Začetek predavanj v tržaškem se-
menišču.** Šolsko leto v tržaškem seme-
nišču se je začelo na praznik sv. Fran-
čiška Asiškega. Letos je v semenišču
12 bogoslovcev, eden študira v Rimu.

Nova župnija v Trstu. Na prvo ne-
deljo v septembru je tržaški g. nadškof
zvečer maševal v cerkvi sv. Frančiška.
Pri tej maši so prebrali listino, s ka-

tero se ustanavlja nova župnija. Vodili
jo bodo frančiškani. Imela bo osem
tisoč vernikov. Ozemlje nove župnije
je do sedaj pripadalo župniji sv. Ivana.
Farni zavetnik ustanovljene župnije je
sv. Frančišek.

Baragov dom v Melbourneu (Avstra-
lija) je praznoval peto obletnico usta-
novitve. Slovesnosti so se udeležili ge-
neralni vikar melbournske nadškofije,
direktor emigrantskega odbora, provin-
cial frančiškanske avstralske province
in druge osebnosti, ki so predstavljale
cerkveno in civilno vodstvo.

Nadškof Pogačnik v Angliji. Od 31.
avgusta do 12. septembra je bil na obi-
sku v Angliji ljubljanski nadškof dr.
Jože Pogačnik. Na obisk ga je povabil
liverpoolski škof dr. Beck. G. nadškofa
je spremljal g. Julij Slapšak iz Cleve-
landa. Nadškof Pogačnik je obiskal
tudi westminsterskega kardinala Hee-
nana ter apostolskega nuncija.

5. septembra je nadškof Pogačnik
birmal 23 slovenskih otrok v Bedfordu.
Pri pontifikalni maši so asistirali čč.
gg. Ignacij Kunstelj (Anglija), dr. Ja-
nez Zdešar (Nemčija), A. Sterle (New
York) in kanonik Hulme.

V Londonu je imel g. nadškof mašo
v kapeli v Slovenskem domu dne 8.
septembra. Nato je obiskal mesta Bri-
stol, Manchester in Rochdale, kjer je
12. septembra birmal 12 slov. otrok.

Med bivanjem v Angliji je g. nad-
škof obiskal več mest, kjer živijo Slo-
venci in podelil birmo slovenskim otro-
kom. Svoj obisk je zaključil v mestu
Manchester, odkoder je z letalom od-
potoval na nadaljevanje 2. vat. koncila
v Rim.

Od doma

Spominska slavnost 30-letnice evharističnega kongresa se je dne 4. in 5. septembra vršila na Brezjah ob udeležbi nad 10.000 vernikov nadvse slovesno. Večerna procesija z Najsvetejšim ob tisočerih svečah je bila veličastna. Obhajil je bilo nad 8.000. Zelo lepa je bila slovesna maša, pri kateri je mogočno pel zbor 125 pevcev Tomčevo mašo v čast sv. Jožefu pod vodstvom brezniškega in jeseniškega organista. Po maši se je vsa množica posvetila Kristusu Kralju z molitvijo „Presladki Jezus“.

Umrli duhovniki: Dne 10. septembra 1965 je umrl v št. Petru pri Novem mestu od kapi zadet g. Franc Pahuljé,

tamkajšnji župnijski upravitelj v starosti 58 let. Rodil se je 8. oktobra 1906 v Rakitnici, župnija Dolenja vas. V ječi je bil pet let. — Istega dne je v Šmihelu pri Novem mestu umrl g. Rudolf Cukjati, duhovnik škofije Vancouver v Kanadi, star 48 let, doma iz Šmihela; g. Jožef Žmavec, župnijski upravitelj v Boni; dne 7. junija je umrl dravograjski prošt Martin Jelen v 53. letu življenja.

Ministranti na Brezjah. Tudi letos so imeli ljubljanski ministranti duhovno obnovo. Okoli 500 mašnih strežnikov se je zbralo na Brezjah. Pred Marijino cerkvijo so se vsi ministranti oblekli in strežniške obleke in nato zbra-

no vstopili v cerkev, kjer jim je najprej govoril g. Ravbar iz Kroke, nato pa prošt dr. Stanko Lenič.

Molitve za koncil. V stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani je bilo ves čas zasedanja koncila izpostavljeno Najsvetejše vsak večer od 6—7.

Župnijska cerkev sv. Mihaela na Grosupljem je bila v nedeljo dne 29. avgusta posvečena.

Birmovanje za čas koncila. Za čas koncila je birmoval v ljubljanski nadškofiji z apostolskim dovoljenjem g. prošt in generalni vikar dr. Stanko Lenič.

Slovenski ekumenski svet: Da bi se koncilski odlok o ekumenizmu intenzivno in načrtno izvajal, so slovenski škofje z dne 7. julija 1965 ustanovili slovenski ekumenski svet. Posebne naloge sveta so: spodbujati k obilni molitvi za edinost, pospeševati vsakršno obnovo v katoliški Cerkvi, ki je pogoj zблиževanja, pospeševati medsebojno zблиževanje z ločenimi brati in pripravljati dialoge med katoličani in evangelijskimi ter pravoslavnimi izvedenci.

Nova župnija Izlake, dekanija Zagorje, je bila ustanovljena dne 1. avgusta. Nova župnija, ki šteje okoli 1500 duš, se je izločila iz župnij Čemšenik, Kolovrat in Sveta gora. Za prvega upravitelja je bil imenovan Franc Kuster, dosedanji kaplan-ekspozit.

Jakob Šolar — stolni dekan. Dignitarno prebendo stolnega dekana pri stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani je sv. oče Pavel VI. z apostolskim pismom z dne 13. julija 1965 podelil prelatu in profesorju Jakobu Šolarju, stolnemu kanoniku v Ljubljani.

Nova župnija Primskovo v Kranju. Dne 7. junija je bila ustanovljena nova župnija Primskovo v Kranju.

Zlatomašnik p. Jozef Musar, F. S. C., bivši dolgoletni afriški misijonar, ki biva v Stični in mnogo pomaga po župnijah, je 30. maja v svoji rojstni župniji Radeče pri Zidanem mostu, opravil zlato mašo.

V mariborski škofiji sta novi župniji. Škof dr. Držečnik je ustanovil dve novi župniji in sicer sv. Cirila in Metoda v Mariboru, izločena iz župnije sv. Magdalene v Mariboru. Šteje 8000 prebivalcev. Župnija sv. Doroteje pri Ptujju pa je izločena iz župnije sv. Petra in Pavla v Ptujju. Šteje 1800 duš.

Po dvajsetih letih zopet izšel Bogoslovni vestnik. Leta 1921 je Bogoslovna akademija na Teološki fakulteti v Ljubljani začela izdajati revijo Bogoslovni vestnik. Do leta 1945 je ta revija pod uredništvom dr. Lukmana in dr. Odarja prinašala tehtne razprave slovenskih bogoslovnih strokovnjakov in poročila o razvoju bogoslovne znanosti. Po „osvoboditvi“ je ta list zamrl. Po 20 letih pa je Teološka fakulteta v Ljubljani zopet začela izdajati svoje bogoslovno glasilo. Bogoslovni vestnik bo izhajal dvakrat na leto. V prvo številko so prispevali: dr. Alekšič, dr. Strle, dr. Gunič, dr. Šteiner, dr. Dermota, dr. Močnik, dr. Debevec, dr. Perko, dr. Fajdiga... V reviji so poleg razprav članki v spomin naših velikih mož: nadškofa Vovka, nadškofa Ujčiča, prelata Toroša in dveh pokojnih profesorjev Teološke fakultete: dr. Grivca in dr. Jeraja.

Pismo škofov Jugoslavije je zadelo v živo

Katoliški škofje Jugoslavije, med njimi trije slovenski: nadškof dr. Pogacnik, škof dr. Držečnik in škof dr. Jenko, so s plenarnih škofovskih konferenc v Zagrebu pod predsedstvom kardinala Šeperja, izdali pastirsko pismo, ki je pri komunističnih oblastnikih vzbudilo veliko nejevoljo. Znamenje, da je zadelo v živo. Ker so skoro vsi škofje odšli v Rim na koncil, so morali teže komunistične reakcije nositi generalni vikarji, ki so bili klicani na zagovor ter mnogi, kot npr. ljubljanski, sprejeti in odpravljeni v surovem in grozečem tonu.

Pismo ima tri dele in sicer: 1. o verski vzgoji naših otrok in mladine, 2. o varstvu človeškega življenja v družini, 3. o svobodi kristjanov.

Pastirsko pismo, dokument prve vrste, bomo objavili v prihodnjih številkah Duhovnega življenja. Tu podajamo le nekaj misli, ki mnogo, zelo mnogo povedo.

● „Naša mladina se je znašla na usodnem razpotju brez potrebnega znanja in življenjske skušnje. Kaj vse se ji ponuja kot rešitev življenjskih vprašanj in pot k sreči...!“

● „Če bi se kdaj zgodilo, da bi kdo kljub vsem zakonskim predpisom in ustavnim zagotovilom na različne načine poskušal omejevati in preprečiti poučevanje verouka, izjavljamo, da ti poskusi pomenijo kršenje vaših roditeljskih pravic...“

● „Ob številnih splavih v naši domovini se človek naravnost zgrozi. Ne-

kateri kraji imajo stalno iz leta v leto več mrtvih kakor rojenih. Bolj ljubijo smrt kakor življenje in tako drve tudi v svoj telesni pogin. Krščanski starši! Brez žrtve in velikodušnosti se v zakonu ne da spodobno živeti...“

● „Za življenje naroda ni vseeno, če mladina zgubi čut za poštenje in dostojanstvo človeške osebnosti in si postavi za namen samo uživanje in drvi v globino spolne razvratnosti. Za življenje naroda ni vseeno, če se iz leta v leto ugotavlja zmeraj večje število zakonskih ločitev, toliko manj, ker to najhuje občutijo tisoči otrok, ki so zgubili toploto in varnost družine...“

● „Nikomur se ne sme vsiljevati vera, pa tudi brezboštvo ne. V imenu človeškega dostojanstva slovesno poudarjamo, da ima tudi vernik pravico, da ga spoštujejo...“

● „Skrbi nas čudna psihoza nekega strahu in ozirov v izpovedovanju vere in opravljanju krščanskih dolžnosti. Zaradi tega mnogi ne dajejo krstni svojih otrok, se ne poročajo cerkveno, ne prejemajo drugih zakramentov. Sami ne hodijo v cerkev in ne pošiljajo svojih otrok, čeprav so prepričani, da je to njihova dolžnost, pa to opuščajo ob očitkih vesti in z nejevoljo v duši...“

● „Od odgovornih odkrito in slovesno terjamo zavarovanje zakonitosti, od vernikov pa pogum in odločnost v izpovedovanju vere...“

Ali te besede ne povedo, kako je doma? Prosimo Boga, da naš narod ne bo odpadel od Kristusa, v katerem je rešenje sveta.

Med nami v Argentini

Za mesec november, Marijin mesec v Argentini, je v založbi Slovenskega dušnega pastirstva v Argentini izšla nova knjiga, ki nosi naslov: „Marija v življenju Cerkve“.

Avtor knjige je vseučiliški profesor in prelat dr. Vilko Fajdiga. Ima 31 poglavij in 154 strani. Knjiga je silno primerno branje za Marijin mesec — šmarnice —, ki ga tu obhajamo od 7. novembra do 8. decembra. Cena knjigi je 300 pesov.

Knjiga „Marija v življenju Cerkve“ odgovarja na aktualna vprašanja vesoljnega cerkvenega zbora, zakaj in kako je Marija mati Cerkve; kakšno delo opravlja v Cerkvi, v duhovnikih in v vernikih.

Posebno vrednost in privlačnost daje knjigi tudi to, da nas povezuje z življenjem v domovini. Odkriva nam, kako so naši predniki častili Marijo, kako važno je to čiščenje za družine in za posameznike. Opozarja nas tudi na važnost Marijinih praznikov, Marijinih pesmi in Marijinih božjih poti. Knjigo zelo poživlja lep, živahen jezik in množica zgledov iz življenja.

Zato knjigo „Marija v življenju Cerkve“ vsem rojakom toplo priporočamo. Bog daj, da bi po njej ljudje spoznali in močneje vzljubili Kristusovo Cerkev in Njo, ki je njena Mati.

V petih letih nad en milijon pesov.

Krščanska dobrotelost je eden izmed najbolj žlahtnih sadov na drevesu katoliške Cerkve. Svoje korenine ima v spoznavanju da smo si vsi bratje med seboj in da kar bližnjemu nudimo, to Kristusu dajemo.

Da bi vsem, ki jim je življenjska pot posuta s trnjem, pomagali, vsaj za prvo silo, je Slovensko dušno pastirstvo že 17. maja 1949 ustanovilo Vincencijevo konferenco. Lahko rečemo, da je med rojaki našla obilo razumevanja in da je danes eden izmed najlepših znakov bratske povezanosti med nami.

Ker smo imeli od nedelje 3. oktobra do nedelje 10. oktobra 1965 v naši skupnosti „Teden krščanske dobrotelosti“ bo gotovo vse bralce zanimalo poročilo, kako je naša Vincencijeva konferenca vršila svoje poslanstvo.

V zadnjem letu je zbrala in v glavnem že razdelila 329.016 pesov. Vsota zbranega in razdeljenega od leta 1961 do leta 1965 znaša 1.019.601 pesov. Darovi posameznih let pa so bili sledeči: leta 1949 — 1.695 pesov; leta 1950 — 4.738 pesov; leta 1951 — 4.261 pesov; leta 1952 — 5.144 pesov; leta 1953 — 4.516 pesov; leta 1954 — 4.439 pesov; leta 1955 — 8.420 pesov; leta 1956 — 19.950 pesov; leta 1957 — 28.682 pesov;

leta 1958 — 49.547 pesov; leta 1959 — 91.465 pesov; leta 1960 — 96.400 pesov; leta 1961 — 153.710 pesov; leta 1962 — 154.177 pesov; leta 1963 — 154.594 pesov; leta 1964 — 237.104 pesov; leta 1965 — 329.016 pesov.

Poleg denarja je Vincencijeva konferenca razdelila tudi razno perilo, obleko in obutev.

Podpore so bili deležni rojaki iz vseh krajev Velikega Buenos Airesa, pa tudi iz notranjosti države. Nekaterim je bilo treba pomagati skozi več let, drugim le tu in tam. Vzroki pomoči so bili bolezen, brezposelnost, onemoglost.

Trenutno ve Vincencijeva konferenca za 78 družin, 18 starčkov in 39 ostalih zasebnikov, skupno okrog 500 ljudi, ki jim moramo pomagati. Nekateri od teh so skoraj povsem odvisni le od naše skupne pomoči.

Koncert cerkvene glasbe v počastitev spomina vseh žrtev vojne in revolucije je priredil pevski zbor „Gallus“ v soboto, 9. oktobra 1965, v dvorani Slovenske hiše.

Koncert je bil odlično pripravljen. Izvajal je A. Mav: Blagor mrtvim, J. Petelin Gallus: Vae nobis, F. Gruber: V večnem žaru, A. Foerster: Ave Maria, Z. Prelovec: Ave Maria, J. Petelin-Gallus: Ascendit Deus.

G. Frescobaldi: Medigra (orgle), W. A. Mozart: Fuga v g-duru (orgle).

W. A. Mozart: Maša v c-duru, J. Haydn: Vse stvarstvo oznanja slavo, G. T. Haendel: Aleluja.

Kot solisti so nastopili: ga. Marija

Marinšek (sopran), gđc. Roza Golob (alt), g. Ivan Rode (tenor) in g. Jože Malovrh (bariton).

Pri orglah je bil prof. Jože Osana. Dirigiral je dr. Julij Savelli. Udeležba je bila prav lepa.

Drugi folklorni festival posvečen padlim junakom je bil v nedeljo, 10. oktobra v San Justu. Dopoldne je bila sv. maša in polaganje venca. Sv. maša je na trgu daroval krajevni župnik msgr. José Marcón. — Popoldne sta govorila Slovenec g. Vule Rupnik, biv. domobranski polkovnik, in Argentinec, general g. Balaguer. S folklopnimi plesi so se predstavili: Slovenci, Čeni, Poljaki, Estonci, Ukrajinci in Rusi. Pri proslavi je sodeloval tudi pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom dr. J. Savelli.

Misijonska nedelja. Slovenci v Argentini smo se tudi letos spomnili misijonske nedelje. Misijonski misli je bila posvečena številka našega tednika „Oznanilo“. V slovenski šoli so gg. kateheti spomnili na to otroke. Na samo misijonsko nedeljo pa smo imeli dve prireditvi: ena je bila v Slovenski vasi, druga pa v Ramos Mejii. Govorili so: gg. Lado Lenček CM., urednik „Katoliških misijonov“, prof. Alojzij Geržinič in Ruda Jurčec.

Slovensko katoliško akademsko društvo v Buenos Airesu slavi letos desetletnico obstoja. Jubilej je proslavilo tudi z uprizoritvijo T. S. Eliotove drame UMOR V KATEDRALI. Za to priložnost so prireditelji izdali poseben gledališki list.

Argentina:

Dužnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.
Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
meji (razen Uruguaya)
850 pesov.

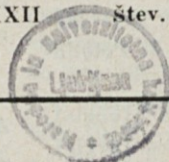
za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

Slovinci na kongresu „Cerkve v stiski“	641
Koncil in cerkveno leto	643
Sveta noč	648
Kristus — naš Odrešenik	650
Razsvetljeno mesto	654
Blagovest življenja	659
Pavel VI.: Ljubezen Cerkve velja vsemu človeštvu	660
Pomen narodnosti za zakon in družino	665
Iz dnevnika Janeza XXIII.	669
Za mlade ljudi	672
Mladostnik	674
Podrti viharnik	678
Cerkev in film	683
Glas iz Rima	687
Svetovne novice	689
Slovinci po svetu	692
Molitveni namen	694
Od doma	695
Pismo škofov Jugoslavije je zadelo v živo	697
Med nami v Argentini	698

LETO XXXII

Štev. 12

DECEMBER 1965

**PROSIMO PORAVNAJTE
NAROČNINO!**

Nakazila na naslov:
Antonio Orehar
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr.
Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr.
Alojzij Starc. Editor resp.: Msgr. Antonio Orehar, Ramón
Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 843.966

Pliska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Svete Višarje v snegu

Ovitek: arh. Marijan Eiletz

